

Diskusijos pradedant

T. Venclovos paskaita „Dabartinė Lietuvos demografinė padėtis ir jos etnografinių ribų klausimas“, kurią baigėme spausdinti, buvo skaityta 1978 m. liepos mėn. Europos Lietuviškųjų Studijų Savaitėje Freisinge. Po šios labai kruopščiai paruoštos paskaitos ten pat vyko gyvos diskusijos, kurių santrauką pradedame spausdinti šiame numeryje.

Lietuvos ribų klausimas, kaip pats paskaitininkas pažymėjo, yra labai sudėtingas. Jį visapusiškai išnagrinėjęs, T. Venclova nedavė aiškaus atsakymo dėl teisingų Lietuvos sienų. Nesunku būtų sutikti su prieškarinėmis Lietuvos sienomis šiaurėje, ir nėra problemų vakaruose, kur yra natūrali riba — jūra. Bet Lietuvos pietų ir rytų sienos niekad nebuvo nusistovėjusios, ir todėl čia yra mūsų problema.

Atstautant Lietuvos nepriklausomą valstybę 1918 metais, dr. J. Basanavičius sakė: „suprantama, jog negali grįžti senovės Lietuva nuo Baltijos iki Juodosios jūros. Didžioji Lietuvos kunigaikštystė, buvusi kitados mūsų protėvių sudaryta, tėra mums brangus istorijos prisiminimas. Šiandien mes norime Lietuvos tokiomis ribomis, kurios iš senų senovės gyvena lietuvių giminė. Svetimieji tad žmonės bus mūsų tarpe mažuma, kuriai turėsime pripažinti tinkamas teises, kaip tą pripažįsta kitos laisvos demokratinės valstybės...“

Lietuvių gyvenamuosius plotus anais laikais tyrinėjo dr. J. Basanavičius, Petras Klimas ir kiti. Remiantis tais duomenimis, buvo sudaryta, bet niekad neįgyvendinta 1920 m. taikos sutartis su Sov. Rusija, bandyta susitarti su lenkais.

Kai 1939 m. Sovietai okupavo Vilniaus kraštą ir vėliau Vilniaus miestą perleido Lietuvai, nebuvo jokios kalbos apie 1920 m. sienos atstatymą. Lietuvai teko pasitenkinti tuo, ką Kremlius malonėjo duoti. Bet Lietuvos vyriausybė, matyt, ketino derėtis su Sov. Sąjunga dėl etnografinių sienų. Tuo tikslu užs. reik. min. J. Urbšys 1940 m. kovo mėn. paprašė mūsų diplomata ir lietuvių gyvenamojo ploto žinovą Petrą Klimą pasisakyti rytų sienų klausimu (žr. dr. A. Gerutis, „Petras Klimas“, 185-190 psl.).

P. Klimas, 1940 m. balandžio mėn. atsakymą, iš min. J. Urbšio laiško, patarė pasitenkinti rytuose žymiai mažesniu plotu, negu jis pats reikalavo prieš 20 metų. Kaip pavyzdį teisingoms sienoms nustatyti jis nurodė Kemal-Ataturo tautinę politiką Balkanuose ir Irane. Tas Turkijos politiką visą dėmesį atkreipė į turkų tautos branduolį, kuris turėjo būti išgrynintas ir sustiprintas, palaikant gerus santykius su kaimynais.

Kalbėdamas apie Vilniaus kraštą, P. Klimas sakė, kad „dabar mums ne teritoriniai lopais reikia užsiimti, o išlaikyti ir sustiprinti patį branduolį“. Todėl, jo nuomone, „pirmoji sąlyga tam išlaikymui — geri santykiai su kaimynais... Kad Vilniaus priskyrimas gautų definitivų formą nuo Rusijos pusės, — pirmiausia reikia mums patiems čia baigti savo pretenzijas“. Jis patarė sutarti su kaimynais „dėl lietuvių išsklaido anapus sienos į šiaurę ir lietuvių į anapus“.

Su Sovietais taip susitarti 1940 metais, be abejojimo, nebuvo galima. Negalima ir dabar. Bet kai rusų demokratiniai disidentai prieš porą savaičių pareiškė, kad jie pripažįsta kiekvienai tautai teisę į laisvą apsisprendimą ir nepriklausomybę, tai su tokiais partneriais galima padiskutuoti ir būsimųjų sienų klausimą. O kai rusai pripažįsta mums teisę į nepriklausomybę, tai jie pripažįsta tokią pat teisę ir gudams, ukrainiečiams, lenkams ir kitoms tautoms. Tada mes, iš savo pusės, turime taip pat pripažinti savo kaimynams teisę į nepriklausomybę. Ir ne tik teisę į nepriklausomybę, bet ir teisę į tam tikrą teritoriją.

Tokiu būdu prieiname išvados, kad dėl Lietuvos sienų reikia susitarti su kaimynais: rytuose su gudais, o pietuose su lenkais. Toliau prieisime ir kitos išvados, kad, norint demokratiškai ir taikingu būdu išspręsti teritorinius klausimus, nelieka kito geresnio būdo, kaip tiksliai etnografinis su teise repatriuoti. Jeigu kas nors iš skaitytojų turi kitokią nuomonę, kviečiame mūsų laikraščio skiltyje pasisakyti.

PERSPĖJIMAS VAKARAMS

NATO gynybos ministerių konferencijos išvakarėse organizacijos gen. sekretorius dr. Lums paskelbė savo perspėjimą dėl strateginių pasekmių, kurios kiltų, jeigu pasiskelbtų valdžia Irane (Persijoje).

Jeigu būtų nuverstas Persijos šachas, Turkija atsiskaitytų sąjungos su Vakarais. Afganistanas jau yra Sovietų nuguose. Pavojaus atsidurti Saudi Arabija ir Persijos įtakos valstybės. Tas nukirstų naftos tiekimą Europai ir Japonijai. Sov. Sąjunga turėtų savo kontrolėje žemyno juosta nuo Baltijos jūros šiaurėje iki pietų Europos ir Azijos.

Moteryų politiniame bare

LIETUVIŲ MOTERŲ KLUBŲ FEDERACIJOS KLUBŲ ATSTOVŲ VISUOTINIS SUVAŽIAVIMAS

Tokie suvažiavimai šaukiami kas treji metai New Yorke. Šiais metais išpuolė spalio 7-8 d. d. Dalyvavo 56 klubų atstovės iš įvairių Amerikos vietovių: Federacijos pirm. I. Banaitienė, įvairių klubų atstovės — M. Marcinkienė (Čikaga), A. Moriarty (Bostonas), E. Donohue (New York), S. Valiukienė (New Haven, CT), D. Venclauskaitė (Waterbury), S. Jurskytė (Philadelphia), A. Noakaitė-Pintsch

kalbėjo šios organizacijos narė Rima Mironienė. Jos mintis: kova už disidentų išlaisvinimą yra kova už Lietuvos išlaisvinimą.

Vakare buvo viešas Federacijos 30-ties metų sukakties minėjimas. Invokaciją skaitė Tėvas P. Baltakis OFM. Federacijos darbų trumpą apžvalgą padarė pirm. I. Banaitienė, kuri savo kalbą baigė mintimi, kad nevalia užsidaryti vien savo kaimelyje, kai Lietuvoje mesiliauja nekaltų žmonių areštai, vežimai į koncentracijos stovyklas sunkiems darbams ir badui, kai sovietinėse psichiatrinėse ligoninėse kan-

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos atstovės 1978 m. spalio 7-8 d.d., suvažiavime

Pirmoje eilėje iš kairės į dešinę:

M. Noreikienė, E. Treimanienė, E. Grudinskienė, I. Banaitienė, V. Zaunienė-Leskaitienė, M. Marcinkienė, R. Mironienė, D. Venclauskaitė, M. Samatienė — naujai išrinktoji LMKF pirmininkė.

Nuotrauka L. Tamošaičio

(New Jersey), A. Ustijanienė (Hartford, CT), I. Tamošaitienė (Los Angeles), J. Kerienė (Anglija), I. Zemaitaitienė (Stamford-Norwalk, CT), pranešimuose apžvelgė trejų metų veiklą, planavo ateities darbus ir nutarimus. Iš pranešimų galima spręsti, kiek vertingų darbų gali atlikti moterys, būdamos organizuotos. Klubai rūpinosi lietuvių kultūros puoselėjimu sąvųjų ir kitatautių tarpe ir šalpos darbais. Federacijos valdybos darbuose pirmavo pavergtos lietuvių tautos žmogaus teisių gynimas. Daugybė Federacijos valdybos ir jos klubų raštų Lietuvos bylos reikalu yra pasiekę Amerikos valdžios pareigūnus. Nors šis darbas tebūtų ir lašas mariose, tačiau atmintime, kad „lašas po lašo akmenį pratašo“.

Pirmąją suvažiavimo dieną įspūdingą kalbą pasakė LMKF garbės pirm. Vincė Zaunienė-Leskaitienė. Kalbos pagrindinė mintis, kad, gyvendami laisvame pasaulyje, neturime teisės galvoti apie savo gerovę, kai šitaip kanikinama mūsų tauta.

Suvažiavimas priėmė 20 nutarimų. Štai tie reikšmingieji:

1. Specialiu Federacijos valdybos raštu kreiptis į lietuvių jaunimo organizaciją, vasaros stovyklų vadovus, į šeštadienines mokyklas, kad būtų aiškinaama jaunimui apie tikrąją okupuotos Lietuvos padėtį: apie disidentų areštus, apie jų šeimų persekiojimus, nekaltų žmonių trėmimus į sovietines sunkiųjų darbų stovyklas, apie sovietines psichiatrines ligonines ir t. t.

Yra duomenų, rodančių, kad mūsų jaunuliai, lankydami pavergtoje Lietuvoje, leidžiasi į pokalbius su sovietų agentais, kurie šiuos pokalbius iškraipo okupanto naudai ir paskelbia juos „Gimtąjame krašte“.

2. Paruošti jaunimui leidinėlį, informuojančią, kaip derėtų laisvojo pasaulio jaunui elgtis ir laikytis ekskursijų metu Lietuvoje.

3. Kiekvienas šios Federacijos klubas įsipareigoja globoti bent po vieną lietuvių disidentą, pasiūnčiant laiškus ir kitais būdais.

4. Žmogaus Teisių Deklaracijos paskelbimo 30-ties metų sukakties proga pasiųsti rezoliuciją Amerikos aukštesiems pareigūnams, reikalaujant visuotinės politinių kalinių amnestijos sovietų okupuotose kraštuose.

5. Griežtai boikotuoti pasaulinę olimpiadą, vyksiančią 1980 m. Sovietų Sąjungoje, jei nebus amnestijos politiniams kaliniams.

6. Įsteigti Lietuvių Moterų Klubų Federacijos žmogaus teisių komitetą New Yorke.

7. Griežtai protestuoti prieš bet kieno kaltinimus, taikomus visai lietuvių tautai už žydų šaudymą Lietuvoje vokiečių-načių okupacijos laikais. Yra duomenų, kad mūsų pačių kai kurie intelektualai bando šią kaltę primesti visai mūsų tautai ir net jąčia gėdą būti lietuviui.

Antrąją suvažiavimo dieną vyko Federacijos naujos valdybos ir revizijos komisijos rinkimai, o priešpiečių metu įdomiai

kinami disidentai, kai žiauriai persekiojamos jų šeimos.

Federaciją žodžiu sveikino Lietuvos Generalinis Konsulas A. Simutis, Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto atstovas B. Biečiukas, Amerikos Tarybos vardu dail. J. Elagdonas, LB New Yorko Apygardos pirm. A. Vakselis. Sveikinimus raštu perskaitė A. Noakaitė-Pintsch.

Po akademinės dalies sekė jauno ir gabaus pianisto Vytauto Smetonos recitalis.

Naujoji valdyba pareigomis pasiskirstė taip: Margarita Samatienė — pirmininkė, Salė Valiukienė ir Marija Noreikienė — vicepirmininkės, Viktorija Četėtienė ir Eugenija Treimanienė — sekretorės, Elena Legevienė — išdėtininkė, Sofija Skobeikienė ir Malvina Klivėckienė — visuomeniniams reikalams, Daiva Kezėnė — pareigūnė disidentų gelbėjimo reikalams.

I. Banaitienė

SUKAKTYS

— Gruodžio 10 d. laisvasis pasaulis atžymėjo 30 metų sukaktį nuo Pasaulinės Žmogaus teisių deklaracijos paskelbimo.

— Gruodžio 7 dieną sukako 100 metų nuo tarptautinės kalbos „Esperanto“ sukūrimo. Ji sugalvojo Liudvikas Zamenhofas, studijavęs anuo metu mediciną Varšuvos universitete. Esperantininkų konferencijoje 1907 m. Londone jis paskelbė, kad jo tėvynė yra Lietuva. Jis buvo gimęs Balstogėje, istorinėje Lietuvoje.

MIRĖ GOLDA MEIR

Gruodžio 8 d. Jeruzalės ligoninėje mirė buv. Izraelio min. pirmininkė Golda Meir, sulaukusi 80 m. amžiaus. Ji buvo viena iš žydų nepriklausomos valstybės steigėjų 1948 m. ir vėliau — visame pasaulyje pagarsėjusi Izraelio valstybininkė.

Golda Meir gimė 1898 m. Kijeve, kur jos tėvas buvo stalius. Vaikystėje su tėvais persikėlė gyventi į Ameriką, kur išsismokslino ir pradėjo savo politinę veiklą.

JAV-BES REMIA RUMUNIJĄ

JAV-bių išdo ministeris M. Blumenthal, prezidento Carterio pavedimu apylankė Bukareštą ir pareiškė Rumunijos prezidentui Ceausescu, kad Amerika labai vertina Rumunijos konstruktyvų vaidmenį tarptautiniuose santykiuose. Atsižvelgiant į Rumunijai gresiantį pavojų iš Sov. Sąjungos pusės, JAV-bės pažymėjo savo prisirišimą prie pagrindinių principų tarptautiniuose santykiuose: valstybės suverenumas, nepriklausomybė, lygybė, nesikišimas į kitų valstybių reikalus ir abipusis respektas.

MACHAJEVAS NUKAUTAS

Šiomis dienomis, kaip lapkričio 17 d. rašė „Tiesa“, E. Machajevs bandė nuvaryti į užsienį iš Krasnodaro į Baku skridusį lėktuvą, bet buvęs nukautas.

PASAULYJE

KUN. A. SVARINSKAS MASKVOJE

Vak. Vokietijos spauda praneša, kad grupė Lietuvos katalikų kunigų įsteigė Komitetą tikinčiųjų teisėms ginti. Vienas iš komiteto steigėjų, kun. Alfonsas Svarinskas, buvo nuvykęs į Maskvą ir pasakė Vakarų spaudos atstovams, jog Lietuvos tikintieji sveikina popiežiaus Jono Pauliaus II vėliausią pareiškimą, kai jis lankė Assisi, kad „tylos Bažnyčia“ ilgiau nebus tylinčiąja.

POPIEZIUS IR LIETUVA

Londono lenkų dienraštis „Dziennik Polski“ (1978. XII. 5 d.) atspausdino nuolatino savo bendradarbio W. A. Zbyszewskio straipsnį „Popiežius ir Bažnyčia Lietuvoje“, kuriame autorius apžvelgia ligšiolinius Jono Pauliaus II pasisakymus įvairiais klausimais, ir prieina išvados, kad popiežius kariauti su niekuo nesiruošia.

„Ryšium su tuo, — sako Zbyszewskis, — pirmoje eilėje iškyla Lietuvos klausimas, šiuolaikiniuose rubežiuose ji yra be mažiausiai katalikiška, neskaitant kolonistų rusų, kuriuos apgyvendino okupantas... Popiežius priėmė 3 katalikų vyskupų iš Lietuvos ir kalbėjosi su jais visą dieną. Tų pasikalbėjimų smulkmenų nežinome. Galimas daiktas, kad tų pasikalbėjimų išdava buvo penkių kunigų įsteigtas „komitetas tikintiesiems ginti“, kuris paskelbė kreipimąsi į Šv. Tėvą, kad gintų visus tikinčiuosius katalikus, persekiojamus dėl tikybės.

Tų persekiojimų apimtį neslepia net „Le Monde“ specialus korespondentas Vernet, kuris apylankė Vilnių ir Kauną. Pakartojęs visas rusų pasakas apie lenkų 200 metų trukusią Lietuvos okupaciją (nuo Liublino unijos iki padalinimo), tas korespondentas rašo, jog Vilniuje lietuviai kunigai mokosi lenkų kalbos, kad galėtų aptarnauti ligšiol veikiančias bažnyčias; be to jis sako, kad pačiame Kaune, į jo klausimus apie konfliktus su Lenkija, lietuviai kunigai visuomet jam atsakydavo: „Turėjome nesusipratimų su lenkais, bet šiaudien tas viskas yra užmiršta; tikimės, kad tik popiežius mus išgelbės nuo baisių persekiojimų“. Daugiau negu pusė bažnyčių yra uždaryta, vyskupai kalėjimuose, seminarijos yra uždarytos, kunigų visą laiką mažėja, ateistinė propaganda stiprėja“.

Septynios DIENOS

— Egipto policija įsiveržė į Bulgarijos ambasadą Kaire, kai prie rūmų kilo riaušės dėl egiptietės moters, gyvenančios ambasadoje. Bulgarija pareiškė protestą, kad Egipto policija ir kariai „okupavo“ ambasadą.

— Irano sostinėje Teherane ir kituose miestuose vis dar vyksta riaušės, kurios pareikalavo daug aukų. Prancūzijos užs. reik. min. pareiškė, kad Paryžiuje gyvenantį Irano religinį veikėją Agatulah Chomeiny ir perspėjo jį, kad užsieniečiams Prancūzijoje draudžiama užsilipti politinė veikla. Pastaruoju laiku tas veikėjas ragino Irano kariuomenę sukilti prieš šachą.

— Gruodžio 4 d. Amerikos tarpplanetinė raketą Venus Pioneer I pasiekė tikslą ir pradėjo skristi aplink Venus planetą, siųsdama į žemę informacijas apie planetos atmosferą, klimatą ir paviršiaus išvaizdą.

— Rusų orkestro dirigentas Kiril Kondrašin (64 m.), koncertavęs Olandijoje, pareiškė, kad jis neketina grįžti į Sov. Sąjungą ir paprašė politinio prieglobsčio.

— Nuo 1979 m. Sov. Sąjungoje įsigalios naujas pilietybės įstatymas, kuris įpareigos Sovietų piliečius saugoti valstybės interesus, prisidėti prie jos stiprinimo ir būti ištikimais „socialistinei tėvynei“.

— Gruodžio 5 d. Sov. Sąjunga pasirašė draugystės sutartį su Afganistano prokomunistine vyriausybe, kuri balandžio mėnesį nuvertė buvusią valdžią. Panašias sutartis pastaruoju laiku Maskva pasirašė su Vietnamu ir Etiopija.

— Rumunijos prez. Ceausescu viešai perspėjo Kremlių dėl bandymo pašalinti jį iš valdžios. Rusai norėjo jo vietoje pastatyti kitą rumuną, labiau paklusnų jiems.

Brežnevas yra pasipiktinęs, kad Rumunija atsisako skirti daugiau lėšų Varšuvos pakto kariuomenių stiprinimui.

— Gruodžio 5 d. NATO gynybos ministeriai, posėdžiavę Briuselyje, nutarė suorganizuoti skraidančią strobęjimo ir vadovybės sistemą Europoje, vadinamą A/WACS. Kariniai lėktuvai su specialiais įrengimais galės stebėti prieš karinius pasirengimus iki 500-700 km už geležinės

Toliau Zbyszewskis pareiškia savo nuomonę:

„Kad popiežius darys viską, ką gali, kad pagelbėtų Bažnyčiai Lietuvoje, nedarant skirtumų tarp lietuvių ir lenkų, kad jis bus kuo toliau nuo Lenkijos pretenzijų į Vilnių, ar į visą Lietuvą, tas yra tikras dalykas. Bet, deja, nežinome, ar popiežiaus pastangos duos teigiamų rezultatų. Rusija nekenčia katalikybės, nes žino, kad katalikybė — tai kultūra, tai civilizacija, tai Europa, o Rusija tai tikta barbariškas... Nėra šiandien katalikiškų valstybių ir jokia europinė valstybė, kurios net visos kartu nedrįsta sucepti žodžio dėl Lenkijos laisvės, nesucypus žodžio ir dėl katalikiškos Lietuvos. Bet stebuklai įvyksta. Juk stebuklu buvo Jono Pauliaus II išrinkimas.

Tad tikėkimės stebuklo, kuris išgelbėtų mūsų brolius lietuvius, su kuriais nenori turėti jokių ginčų“. Tokiais žodžiais baigia straipsnį lenkų dienraščio bendradarbis.

V. KLEIZA PAS POPIEŽIŲ

PLB vykd. vicepirmininkas V. Kleiza, lankydamasis Europoje, Italijoje tarėsi su Italijos LB krašto pirmininku mons. V. Mincevičiumi, apylankė Lietuvos Diplomatijos šefą S. Lozoraitį ir Lietuvos change d'affaires Vatikane S. Lozoraitį, jr. Per Vatikano radiją kalbėjo apie PLB bei bendrai lietuviškos išeivijos dabartinę padėtį ir pasidalino savo išpužiais iš audienijos pas popiežių Joną Paulių II. Bendros audienijos metu, kuriai puikias galimybes sudarė mons. A. Bačkis, PLB vykd. vicepirmininkas pasveikino popiežių lietuvių vardu ir padėkojo už jo tantus lietuviškus sveikinimo žodžius. Popiežius pareiškė, kad lietuviai jam visuomet buvo anti širdies ir jis juos prisimena kiekvieną dieną savo maldose.

NUTEISTAS ARMĖNAS

Sovietų teismas nuteisė dar vieną „Helsinki“ žmogaus teisių gynėją penkeriems metams darbo stovyklos ir 2 metams tremties „už antisovietinę agitaciją ir propagandą“. Paskutinė aukra yra armėnų mokslininkas Robert Nazaryan, kuris yra taip pat Armėnijos Bažnyčios dekanas.

Po to, kai buvo išklausa 13 liudininkų parodymai, iš kurių tik vienas davė kaltinamajam menaudingą parodymą, prokuratura sustabdė kitų 37 liudininkų apklausinėjimą.

uždangos. Lėktuvų bazės bus Vokietijoje, Norvegijoje ir Turkijoje.

— Dėl neramumų Irane, pasaulinė skautų džamborė, kuri ten turėjo būti suruošta 1979 m. liepos mėn., yra atšaukta.

— Ispanų tauta per referendumą pasisakė už demokratinę konstituciją.

— Vak. Europos bendrosios rinkos kraštų viršūnų konferencija Briuselyje nutarė įsteigti nuo 1979 m. sausio 1 lienos bendrą Europos valiutos sistemą.

Prie šios sistemos laikinai neprisidėjo D. Britanija, Airija ir Italija.

— Kinijos disidentai kreipėsi į prez. Carterį, prašydami atkreipti dėmesį į žmogaus teisių padėtį Kinijoje. „Kinija yra ketvirtadalis pasaulio gyventojų. Kiniečiai nenori pakartoti Sovietų gyventojų tragiškus pergyvenimus Gulago salyne“, — sakoma ilgame pareiškimе.

— JAV prekybos delegacija, kuri lankėsi Maskvoje, pareiškė nepasitenkinimą ligšioliniais prekybos santykiais su Sov. Sąjunga. Prieš grįžtant į Vašingtoną, delegacijos vadovė Krepas padovanojo Brežnevui šunį, kurio vardas yra Decoy (spąstai). Prekyba su Sov. Sąjunga — spąstai kapitalistams.

EUROPOS LIETUVIS — LITHUANIAN WEEKLY

Printed and Published in Gt. Britain by the Lithuanian House Ltd., 2 Ladbroke Gardens, London W11 2PT. Tel. 01-7272470 Registered as a Newspaper at the Post Office.

Leldžia D. Britanijos Lietuvių Sąjunga ir Lietuvių Namų Akc. Bendrovė.

Redakcija rankraščius talso ir trumpina savo nuožūra.

Nepanaudoti rankraščiai, jei iš anksto dėl to nesusitarta, negrąžinami.

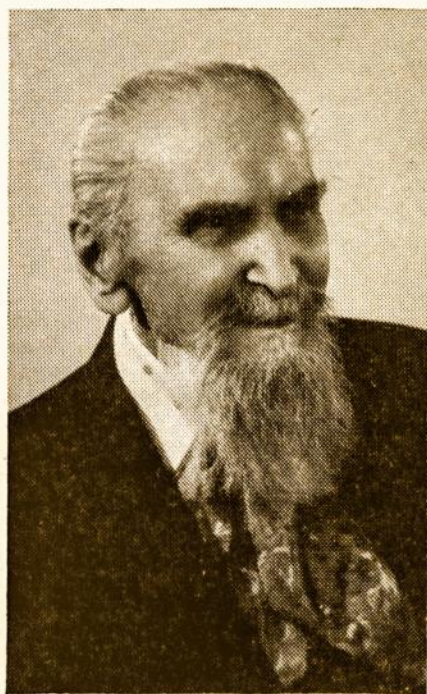
Prenumeratos kaina metams 10.00 sv. pusei metų — 5 sv.; dolerio kraštuose — 20.00 dol. metams; Vokietijoje — DM 45.

Už laikraštį kieno nors spausdinamųjų skelbimų turinį nei leidėjai, nei redakcija nesilima atsakomybės.

Vienoj skiltyje įdėto skelbimo kaina 3.00 sv. už colį. Didėni skelbimai atitinkamai brangiau.

ŠIMTAMETIS ADOMAS VARNAS

Dailininko Adomo Varno šimto metų sukaktį, be abejo, iškilmingiausiai mini ir gali minėti tik lietuviškoji Čikaga, nors jo talentai ir darbai skirti lietuvių tautai, ne kuriai nors, tegu ir didelei, parapijai. Jo kūriniai paroda iš to miesto gal bus perkelti ir kitur, bet Čikaga turi ir patį suaktyvininką ir gali tuo pasididžiuoti ir pasidžiaugti. Taigi štai jį tarpe yra dailininkas, kuris pradėjo lietuviškąjį meną turtinti dar šio amžiaus pradžioje ir ligi paskutiniųjų metų vis neišleido tep-

tuko iš rankų! Džiaugtis yra ko dar ir dėl to, kad jis pats, sulaukęs didžiulio garbingo amžiaus, dar gali žvilgtelti bent mintimis atgal — tokia daugybė darbo atlikta, ne veltui nugyventas ilgas amžius! Žvilgtelti į visus savo kūrinius, žinoma, jis negali — tik dalelė tebuvo surinkta ir jubilejinė paroda.

Minėjimas šio įžymiojo šimtamečio iš viso malonus įvykis. Sako, kad lietuviai dažniausiai pamato žmogų ir pradeda vertinti jo darbus tik prakalbėję su juo prie kapo duobės ar grįžę iš laidotuvių ir rašdami nekrologus. O Adomą Varną turime ir galime pagerbti gyvą už visa tai, ką jis yra davęs lietuvių tautai. Pagarbos ženklai už visą ilgą metų triušį jam Čikagoje net ir kuklute 1.000 dolerių premija buvo įteikta, taip sakant, penai iš dangaus arba kiško ašaros seneliui (kai, štai, Britanijoje už atrinktą jų metų romaną Bookerio premija 10.000 svarų!).

Vyesnioji karta, jei ne iš parodų, tai iš spaudos pateiktų fotografijų, be abejo, atsimena kai kuriuos reikšmingus jo darbus (pavyzdžiui, nemaža kartotąjį paveikslą „Vėtroje“). Šaržą praktikuoti mėgino ne vienas dailininkas, tačiau atrodo, kad ligi šiol ir toje srityje niekas neparengė Adomo Varno, kuris iš to žanro kūrinių buvo sudaręs net visą leidinį — albumą („Ant politiško laukto“). Kaip visuomenininkas, jis nepareidavo svarbių įvykių, pažinojo veikėjas ir jų būdingas savybes ir įamžino jas šaržuose, kurie spaudos nuolat būdavo kartojami ir nepaseno visą nepriklausomybės laikotarpį. Kas jau kartą matė, sakysim, jo pieštinę lietuvių Petrapilio seime kalbančią J. Tumo-Vaižganto šaržą, vargu ar pajėgė kada nors užmiršti. O jeigu įspūdis išlieka visą gyvenimą, tai turėtų reikšti, kad menas yra paveiklus.

A. Varnas menuose buvo plačiausias — dirbo ir pagal įkvėpimą ir pagal reikalą, nors ir šiuo pastaruoju atveju reikia vizijos ir įkvėpimo. Jis yra sukūręs daugybę Lietuvos žymiųjų ir kartais gal ne tiek žymių žmonių portretų. Meno kritikai sako,

kad portretuose jis pajėgė perduoti ne tik fizinius vaizduojamojo asmens bruožus, bet ir esminius jų vidaus nusiteikimus ir jų socialinius ir reprezentacinius aspektus. Jei ankstyvuosiu savo kūrybos periodu, be nemaža kitų, portretuose jis įamžino tokius vyrus, kaip Jurgis Baltrušaitis, Jonas Biliūnas, Jonas Jablonskis, Pranas Mašiotas ar Antanas Smetona, tai švėtur didelę įžymiųjų galeriją dar papildė Mykolas Krupavičius, Steponas Kairius, Pranciškus Juras ir kt. Net ir vytautiniams metais, kai ne vienas dailininkų griebsių teptuko pavaizduoti tam Lietuvos istorijos didžiūnui, Adomo Varno sukurtasis jo portretas susilaukė visuotinio pripažinimo ir didžiausio populiarumo. Be kita ko, pirmaisiais nepriklausomybės metais jam buvo paversta nupiešti ir litografijos būdu pagaminti devynių didžiųjų veikėjų atvaizdus mokykloms.

Ne vien Vytauto Didžiojo portretu A. Varnas įamžino, kaip istorinių sužetų tapytojas: labai aukštai vertinama didelė jo kompozicija, kurioje vaizduojamas Mindaugo vainikavimas.

Atiduodamas pakankamą duoklę savo drobės gamtovaizdžiu nuo pat jaunystės ir čia pasiekęs savitų aukštumų (jis nutapė apie tūkstantį tokių drobų, o iš viso aliejinės tapybos darbų sukūrė 1.280, vadinasi, gamtovaizdis vien tais paveikslų kiekiais liudija gal ir pagrindinę dailininko meilės sritį), A. Varnas niekada neatsisakė ir kitur pridėti rankos ir panaudoti talento. Kai po pirmojo pasaulinio karo buvo suorganizuotas teatras, jis net keliems jo statomiesiems veikalams sukūrė dekoracijas ir dar vis tokiems istoriniams veikalams — M. Petrausko operai „Birutei“, Maironio „Kęstučio mirčiai“ ir kitiems. Kaip grafikas, jis yra nupiešęs visą eilę Lietuvos pašto ženklų — buvo panaudoti net 37 jo piešiniai. Kai buvo spausdinami pirmieji litų banknotai, A. Varnas turėjo juos nupiešti ir vadovauti komisijai, kuri prižiūrėjo tų pinigų spausdinimą Čekoslovakijoje. Jam teko iliustruoti ne vieną gražią leidžiamą knygą (pvz., A. Smetonos prezidentinių kalbų rinkinį buvo panaudotos jo pieštos skrybių antraštės, pradinės kalbų raidės ir užsklandos, taip pat jis meniškai apipavidalino Kipro Petrausko monografiją).

Jau minėjome, kad A. Varnas yra visuomenininkas žmogus, ne vien savo kūrybai atsidėjęs. Štai jis, 1918 m. grįžęs iš Rusijos, be kita ko, keletą metų vasaromis važinėjo po Lietuvą, rinkdamas tautodailę ir fotografuodamas papuoštus kryžius (sudarė net 2.300 fotografijų rinkinį, kurio dalį išleido dviem albumais). Yra veikliai dalyvavęs lietuvių meno kūrėjų draugijoje ir pirmininkavęs jai, yra buvęs vienas Kalbos draugijos steigėjų. Lietuvos dailininkų draugijos (1932 m.) steigėjas, anais senais metais išgarsėjusio teatrinio Vilkolakio vadovybės narys, Čiurlionio galerijos Čikagoje vienas steigėjų, dar ir dabar turis ryšius su kai kuriomis kitomis lietuvių organizacijomis, kurios įvertindamos didelius jo nuopelnus, yra išrinkusios jį garbės nariu. Spauda taip pat nuo senų laikų yra jam buvusi artima — jis yra bendradarbiavęs įvairiuose žurnaluose.

Šimtmečio sukakties proga su pagarba lenkiame galvas prieš šį vyrą, per ilgą gyvenimą sukovusį lietuvių tautai didelį ir reikšmingą dailės kraitį.

K. Barėnas

AUSTRALIJOS MINISTERIS PIRMININKAS PRIĖMĖ PABALTIEČIUS

Lapkričio 18 d., Latvijos nepriklausomybės šventės proga, Australijos ministeris pirmininkas Fraser sostinėje Camberlyje priėmė Baltų Tarybos delegaciją.

Gyvi pasitarimai aktualiausiais klausimais

EUROPOS LIETUVIŲ BENDRUOMENIŲ KRASTŲ VALDYBŲ PIRMININKŲ SUVAŽIAVIMAS

Lapkričio 24-26 d. d. Vasario 16 gimnazijoje Vokietijoje vyko du neeiliniai suvažiavimai. Pirmasis — IV Pasaulinio Lietuvių Jaunimo kongreso rengimo komiteto visuotinis suvažiavimas. Antrasis — tas, kuriam davė akstiną Pasaulio Lietuvių Bendruomenės vykdomasis vicepir. Vaclovas Kleiza, sukviesdamas visus Europos LB pirmininkus pasitarti (paskutinis toks pirmininkų suvažiavimas buvo Romoje 1957 m. rugsėjo 13-15 d. d.).

Šiame suvažiavime dalyvavo Stasė Baltus — Vokietijos ir iš viso vienotėlės moteris pirmininkė visoje PLB sistemoje, dr. A. Kušlys — Šveicarijos pirm., kun. J. Petrošius — Prancūzijos (atvyko kiek vėliau, nes pakeliui Strassborge jam teko sustoti sielovados reikalais), inž. Juozas Sabas — Vokietijos, Stasys Kasparas — D. Britanijos.

Po bendrų pietų su Vasario 16 gimnazijos auklėtojais ir mokiniais pradėtas pirmasis posėdis, kuriame, be pirmininkų, dalyvavo dar Vokietijos LB tarybos ir krašto valdybos nariai Vytautas Svila, A. Lipšys, R. Tendzegolskis ir J. Lukošius. Posėdžiui pirmininkavo Vaclovas Kleiza. Jis suvažiavime dalyviams supažindino su tuo, ką dabartinė PLB valdyba numato veikti, nes Bendruomenės veikla apima beveik visas lietuviškos veiklos sritis laisvajame pasaulyje. Po ilgoko ir išsamaus pranešimo suvažiavime dalyviai perėjo į PLJ Kongreso rengimo komisijos posėdį, o po to abu suvažiavimai vėl posėdžiavo atskirai.

Kraštų valdybų pirmininkai dabar svarstė V. Kleizos pranešimą, kuriame buvo pasigėsta, kad „Pasaulio Lietuvis“, aprašydamas Toronte įvykusio PLB V Seimo darbus, praleido pasisakymus dėl Vasario 16 gimnazijos. Dėl to dabar vyko gyvos diskusijos, kad galėtų esamąją padėtį pagerinti. Toliau kalbėtasi dėl Jaunimo būsimosios kongreso D. Britanijoje ir Vokietijoje. Nusistatyta daryti viską, kad kongresas būtų sėkmingas. Pasidalyta mintimis dėl to, ar nebūtų verta šalia Europos Studijų savių organizuoti ir Europos LB pirmininkų susitikimus. Kalbėtasi ir dėl tapusio informacijos, lietuviškos spaudos reikšmės lietuviškame gyvenime, paliestas „Pasaulio Lietuvis“ klausimas su pageidavimu, kad jame atsispindėtų viso pasaulio lietuvių gyvenimas. Po platinimu turėtų rūpintis kiekvieno krašto valdyba, kad jis būtų kuo plačiausiai paskleistas tarp bendruomenės narių.

„Europos Lietuvis“ kaip savaitraštis yra labai svarbus informacijos šaltinis Europoje gyvenantiems lietuviams. Visi Europos lietuviški laikraščiai turėtų stengtis duoti kuo platesnę Europos lietuvių veiklos kroniką. Taip pat pageidauti, kad kiekvienas kraštas duotų daugiau žinių

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Mėnesinis kalendorius 1979 m. su puikiais spalvotais Vilniaus vaizdais. Išleido „Darbininkas“, 341 Highland Blvd., Etrooklyn, N. Y. 11207, U. S. A.

Laivas, Nr. 10, 1978 m. spalio. Religinio ir tautinio gyvenimo mėn. žurnalas. Leidžia Marijonų vienuolija, Čikaga.

Muzikos žinios, Nr. 1-2, 1978 m. sausis-rugpjūtis. Leidžia Lietuvių vargonininkų-muzikų S-ga, Brooklyn.

Dr. Albertas Gerutis, PETRAS KLIMAS, mūsų žinomo valstybininko, diplomato ir istoriko biografija. Išleido „Viltis“, 1978 m. Kaina 10 dol. Puikiai parašyta ir gražiai išleista 318 psl. knyga. Leidėjos adresas: Viltis, 6116 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio, 44103, U. S. A.

apie savo krašto veiklą. Pagaliau visų pareiga, kad Europos lietuviška spauda gyvuotų, ją prenumeruotų patiemis ir paraginti kitus.

Paliesti Vasario 16 gimnazijos reikalai ir su ja susiję nesklaidumai. Visos lietuviškos bendruomenės prašomos ją remti ne vien pinigais, bet ir mokiniams. Sumažėjus mokinių skaičiui, reikės ją uždarinti, bet lietuviško jaunimo yra, tad kodėl jo nesiųsti į Vasario 16 gimnaziją? Pažvelgta net ir iš labai liūdnos pusės. Jeigu vieną dieną gimnazija būtų uždaryta, kas darytina su jos patalpomis, kurios yra didelės, ir dalis jų yra naujos. Ar nebūtų laikas pagalvoti, kaip jas pritaikyti visos Europos lietuvių Centrai? Bet tai buvo tik pasidailijimas nuomonėmis. Pagrindinis ir svarbiausias tikslas — išlaikyti gimnaziją kuo ilgiausiai.

Gyvai buvo svarstyti santykiai su kraštu, Vasario 16 gimnazijos mokinių lankymasis Lietuvoje, bet prieita išvados, kad pasiliktina prie nutarimo Lietuvos laisvinimo veiksmų darbo konferencijos, vykusios 1974 m. spalio 26-27 d. d. White Plains, N. Y. To pageidavo ir PLB vykd. pirm. Vaclovas Kleiza, nes ten labai aiškiai nusakoma, kaip mes turime bendrauti su kraštu.

Pasikeista mintimis ir dėl kultūrinio Europos bendradarbiavimo su šiaurės Amerikos menininkais ir kaip PLB valdyba čia galėtų padėti.

Po posėdžio Vokietijos krašto valdybos pirm. inž. Juozas Sabas su žmona Vida pakvietė visus pirmininkus vaišėms ir savo namus, ir ten toliau buvo tęsiami pasikalbėjimai įvairiais klausimais. Sėkmadienį, po kun. Dėdino atlaikytų pamaldų ir po pietų, iki atėjo laikas išsiskirstyti, pirmininkai dar vis vedė pasikalbėjimus — vis nepritrūko reikalų.

Kitas pirmininkų susitikimas numatomas PLJ Kongreso metu, bet šiuo metu dar nežinoma, kur teks susirinkti.

Suvažiavimo dalyviai labai dėkingi Vokietijos LB krašto valdybai ir jos pirmininkui inž. Juozui Sabui už nuoširdžią globą.

S. Kasparas

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ LITERATūros PREMIJA

Australijos Lietuvių fondas skiria 500 dolerių literatūros premiją už grožinės literatūros kūrinių ar kūrinių rinkinį lietuvių ar anglų kalba — už apysaką, novelę, scenos veiklą ar poezijos rinkinį.

Premijai skirtą darbą ar rinkinį reikia pateikti Australijos Lietuvių fondo valdybai (50 Errol St., N. Melbourne, Vic. 3051, Australija) iki 1979 m. sausio 1 d.

Darbas turi būti mašinėte rašytas. Jei jis būtų anglų kalba rašytas, tai turi atspindėti lietuvių buitį savo krašte ar Australijoje.

PASKAITA APIE HITLERĮ

Australijos Newcastle lietuvių diskusijų būrelyje Zina Zakaraskienė skaitė paskaitą apie Hitlerį, ne apie politiką, bet apie jo asmenį nuo vaikystės dienų.

LIUDO DOVYDĖNO „VASAROS VIDUDIENIS“

Alg. Mackaus knygų leidimo fondas netrukus išleis Liudo Dovydeno novelių knygą „Vasaros vidudienis“.

Novelėse vaizduojami lietuvių angliakasių vargai Amerikoje depresijos metais — darbo ieškojimas, tėvų išsiskyrimas su vaikais dėl tos nedarbo sudarytos padėties.

NAUJA D. LAPINSKO OPERA

Naudodamasis Lietuvių fondo stipendija, muzikas Darius Lapinskas baigia kurti operą „Amador“ pagal Kazio Eitradūno parašytą libretą.

Operos tema — Don Žuano istorija.

Su lietuviais pasaulyje

PREMIJOS HENRIKUI SALKASKUI

Australijoje gyvenęs dailininkas Henrikas Salkauskas šiais metais gavo dvi reikšmingas premijas.

Alice meno premija jam paskirta už kūrinių „Ankstį rytą 8 km į pietus nuo Taree“ (tą kūrinių perėmė Alice Springs miesto kolekcija).

Jam taip pat atiteko ir Wagga Wagga premija už šiuos metus (pagal premijų nuostatus ir šis darbas paliktas miesto kolekcijai).

ARGENTINOS LIETUVIŲ CENTRE

Argentinos Lietuvių centro mažųjų ansamblis „Žilvitis“ (Elenos Aires mieste) paminėjo septintąsias savo veiklos metines. Linksmino žiūrovus pokštinkas, o po jo ansamblis šoko ir dainavo.

Centro pirm. J. Mičiūdas pasidžiaugė jaunimu, kuris užtikrins ateitį, ir prisiminė mokyklą, kurioje jis pats mokėsi ir kuriai tada vadovavo E. Ryselienė (vėliau lietuvių kalbos ir tautinių šokių mokytoja A. Mikėlionienė ir O. Ozinskienė). Dabar mokytoja N. Zavickaitė-Mahne, ir pirmoji mokytoja, E. Ryselienė, įteikė jai auksinį medalį, kurį ji iš Centro buvo gavusi už darbą.

VADOVELIAI NEMOKANTIEMS LIETUVIŲ KALBOS

Dr. Danguolė Tamulionytė paruošė vadovėlius su pratimais anglų ir ispanų kalbantiems vaikams, kurie nemoka, o nori išmokti lietuvių kalbos. Vadovėliai jau spausdinami salesiečių spaustuvėje ir bus gražiai iliustruoti.

Dar numatoma išleisti vadovėlius taip pat vokiškai ir portugališkai kalbantiems.

„ATEITIES“ KONKURSO PREMIJOS

„Ateities“ redaktoriai paskyrė net 29 premijas jaunimo konkurso dalyviams už reportažus, recenzijas, prozą, poeziją, mėnines nuotraukas, iliustracijas, veiklos aprašymus.

Pirmąsias premijas laimėjęs gavo po 50 dol., antrąsias — metinę „Ateities“ prenumeratą.

„MŪSŲ PASTOGĖS“ SUKAKTIS

1979 m. sausio 27 d. sukanka 30 metų, kai Australijoje yra leidžiamas bendruomeninis savaitraštis „Mūsų Pastogė“.

Pirmąjį jo numerį redagavo Antanas Bažė ir Juozas Žukauskas. Ilgiausiai laikraščiu yra vadovavę dabartinis jo redaktorius poetas Vincas Kazokas.

PLB NAUJOSIOS VALDYBOS PLANAI IR DARBAI

Kanadiški „Tėviškos Žiburiai“ išspausdino pasikalbėjimą su naujosios Pasaulio Lietuvių Bendruomenės pirmininku inž. Vytautu Kamantu, kuris buvo nuvažiavęs į Torontą dalyvauti Kanados Liet. Bendruomenės tarybos suvažiavime.

Pasisakydamas dėl kontaktų su įvairių kraštų lietuviams, pirmininkas užsiminė, kad kaip tik žadąs važiuoti į Britaniją ir Europos žemyną kraštus. Tai kelionė, tur būt, bus atkritusi, nes tuos kraštus, kaip iš „Europos Lietuvis“ jau žinome, aplankė PLB vicepir. Vaclovas Kleiza. Bet dar atvykiantį į Europą PLJ pirm. G. Juozapavičiūtė tartis ir aiškintis jaunimo kongreso reikalais. Į Pietų Amerikos kraštus kelionė numatyta 1979 ar 1980 m. Į Australiją 1979 m. vyks vicepir. kun. A. Saulaitis.

Pirmasis valdybos darbas ir rūpestis esąs jaunimo kongreso finansavimas. Numatoma surinkti tiek pinigų, kad užtektų ne tik kongresui, bet dar liktų ir pokongresinei veiklai, švietimui gauta parama iš Lietuvos fondo, ir didžioji jos dalis teks Pietų Amerikos lietuviams, kiek mažiau Australijos ir Europos. Kitų metų vasario mėn. į Kolumbiją siunčiamas poetas K. Eitradūnas (jis dalyvaus ten Vasario 16 minėjime). Aiškinamasi galimybės, ar negalėtų būti pakviesti į JAV koncertuoti Pietų Amerikos ir kitų žemynų lietuvių meniniai vienetai (esą siūloma atsiųsti Urugvajaus tautinių šokių grupę „Azuolyną“).

Kadangi PLB vadovybei atrodo, kad pagrindinis uždavinys yra padėti lietuvių tautai atgauti laisvę ir valstybinę nepriklausomybę, o išėjimoje išlaikyti tautinę gyvybę, tai ir politinėje srityje ryžtasi dirbti iš esmės. Su Vilku jau sutarta dirbti bendromis jėgomis, vieni kitiems padėti ir vieni kitus informuoti.

Dėl pagalbos politiniams bei religiniams kalinėjams Sov. Sąjungoje ir Lietuvoje renkama medžiaga ir rekomendacijos. Dėl liuanistikos katedros steigimo kuriame nors JAV universitete kreipiasi rekomendacijų į Lituanistikos instituto pirm. dr. J. Gimbutą. Žydų klausimu lietuvių pozicijai nušviesti gautas rašytojo A. Barono darbas, kuris dabar peržiūrimas ir bus atspausdintas.

Valdybos noras būtų praplėsti Lietuvos Bendruomenę taip, kad joje tilptų visi lietuviai, kaip viena šeima. Ta linkme ruošiamasi padirbėti, ypač jaunimo tarpe, kad Bendruomenės idėja stipriau įsišaknytų.

Lietuvos spalvos

(Ištrauka iš dr. A. Geručio knygos „Petras Klimas“)

Kaip buvo nustatyta Lietuvos tautinė vėliava?

Mano leistame Berne biuletenyje 1941 m. sausio 11 d. penkiasdešimtajame numeryje atspausdintas Petro Klimo straipsnis, pavadintas „Kaip buvo nustatyta Lietuvos tautinė vėliava“. Straipsnį čia ištaisau pakartojau, nes jis gali patarnauti kaip medžiaga studijoms apie nepriklausomos Lietuvos valstybės tautinę vėliavą. P. Klimas pasirašė straipsnį kaip Lietuvos ministras ir „buvęs Lietuvos Tarybos narys“. Reikia atsiminti, kad Klimas Vilniaus laikais rašė dienoraštį, tad galėjo pasiremti autentiniais užrašais, kai siuntė man savo straipsnį.

Dėl savo straipsnio apie Lietuvos vėliavą Klimas 1941 m. vasario 4 d. pastebėjo, kad „pagaliau tarp savo popierių suradau savo užrašus ir todėl galėjau šį tą parašyti Jūsų prašytam dalykui — kaip atsirado mūsų vėliava? Tačiau greitai, norėdamas Tamstą patenkinti, bet tikiuosi, kad nebūsiu prasilenkęs su savo pažadu“. Klimas aname laiške dar pastebėjo: „Bet to, ir akademizmui atidaviau duoklę“.

Klimo pastaba dėl „akademizmo“ atsirado

tokiu būdu: Kai jį painformavau, jog negalėjau įdėti į biuletinį ištraukų būdu aukščiau įdėtojo straipsnio, nurodęs ir motyvus, autorius, matomai, kiek išsidėdė. Jis keliais atvejais grįžo prie to reikalo. 1941 m. balandžio 27 d. laiške man Klimas, tarp kita, rašė: „Mano pirmo straipsnio dėl vasario 16 d. Jūs be reikalo buvote išsigandę: greitai pamatysite, kad mano tonas ten dar buvo per minkštas“. Toliau: „Nebijokite piktumo, be piktumo negalima kovoti. O, antra, tegu kas įtikina, kad čia kas perdeda“.

Dar anksčiau sausio 23 d. laiške man Klimas pavadino mano pastabą dėl jo straipsnio „stiprių“ išsireiškimų „akademizmu“. „Akademizmas“ šiandien mums nieko nepadės, nes reikia pykties ir pasiryžimo kovoti su pasija. Kai mes vėl atstatysime Lietuvą, tada tiks ir akademizmas“.

Grįžtu prie Klimo straipsnio apie tautinę vėliavą. Straipsnio turinys toks:

„Lietuvai dar nepriklausomybės neatstadius, tautinių spalvų klausimas buvo keliamas visokiuose lietuvių susibūrimuose. Buvo jaučiamas reikalingas parodyti vienybę bendru puošniu simboliu. Kaip juosta reikėjo Lietuvos laisvę kovotojams susijusio vėliava jų patriotinėje tarnyboje.“

Šen ir ten tas spalvų klausimas net būdavo savarankiškai išsprendžiamas. Amerikoje

ir Rytprūsio lietuvių jau seniau buvo pasirinkę žalią-baltą-raudoną vėliavą ir ją vartojo savo pokyliuose, šventėse ir patriotiškose iškilmėse. Kitur Vytis jungė lietuvių jų darbe.

Tas klausimas ypatingai pribrendo, kai lietuvių tauta pajuto atgimimo valandą. Reikėjo tik, kad kas nors čia duotų autoritetinę atsakymą.

Jau nuo Didžiojo karo pradžios 1914 metais, dviem mūsų kaimynams susidūrus, lietuvių emė ruošti ir naują organizuotą tautinį gyvenimą. Vokiečiams Lietuvą užėmus 1915 m. rugsėjo 18 d., susidarė reikalingos sąlygos. Lietuvių būrys Vilniuje, nors ir labai sunkiose okupacijos sąlygose, vėlai ir slapta šoko į darbą.

Tuoju susimetę komitetai, grupės, kur susibūrė visokių srovių veikėjai. Ir tarp kitų didžiųjų Lietuvos atstatymo problemų tada jie svarstė tautinių spalvų arba tautinės vėliavos klausimą. Vėliava atrodė tiek pat būtina, kaip gimstančiam kūdikiui marškinėliai.

Bet visai konkrečiai tautinių spalvų arba vėliavos klausimą pastatė tikrai 1917 m. birželio 6 d. susirinkimas pas d-rą J. Basanavičių. Tai buvo, berods, eilinis vadinamojo **Consortiumo** posėdis.

To nerangiu lotynišku vardu pavadinto Consortiumo istorija buvo gana vingiuota.

(bus daugiau)

DISKUSIJOS

(vykusios po T. Venclovos paskaitos „Dabartinė Lietuvos demografinė padėtis ir jos etnografinių ribų klausimas“ Europos Lietuvių Studijų Savaitėje Freisinge.)

Dr. A. Gerutis: Su dideliu pasigėrėjimu, tiesiog su nuostaba konstatavau, kad Tomas Venclova yra ne tik poetas, ne tik literatūros kritikas, bet ir mokslininkas, kuris jau Lietuvoje būdamas numatė, kad jis atsidurs čia ir mums paskaitą laikys su tokia, kaip dabar įprasta sakyti, su mokslia, akribija. Ačiū labai.

Kalbėsiu tik 3 minutes. Tamsta paminėjai, kad į Karaliaučiaus sritį lietuviai nepretendavo. Tai ne visai taip. Pirmas memorandumas, kurį Liet. vyriausybė įteikė Paryžiaus Taikos konferencijai, tai buvo kaip tik ten paminėta ir Mažoji Lietuva, bet be Karaliaučiaus.

T. Venclova: Apie tai aš kalbėjau. Aš minėjau tik, kad į Karaliaučių, į miestą Lietuvą nepretendavo niekad.

Dr. A. Gerutis: Antras dalykas yra Suvalkų sutartis. Tai nebuvo sienos sutartis, tai paliaubų sutartis, bet ji, rodos, nenustatė pilnos sienos, tik vieną dalį. Aš neatsimenu, kaip ji ten buvo nustatyta, bet buvo galima implikuoti, kad mes tą demarkacijos liniją jau laikėme kaip sieną. Nors vienoje vietoje ji taip ir nuėjo kažkur į gelmes...

T. Venclova: Vienoj vietoj, į pietus nuo Vilniaus.

Dr. A. Gerutis: Trečias dalykas. Tamsta Palangą paminėjai. Reikiška, Palanga iki Lietuvos nepriklausomybės ir Latvijos nepriklausomybės priklausė Kuršo gubernijai. Todėl latviai ją užėmė, ir Simpsono arbitražą ji buvo mums priskirta.

T. Venclova: Dėl Karaliaučiaus priėjo vieningos nuomonės. Mano tekste yra sakiny, kad į Karaliaučiaus miestą Lietuvą niekada nepretendavo, o į dalį Karaliaučiaus srities vienu tarpu pretendavo.

Pietuose siena su Lenkija nevisai aiškiai išvesta, bet ji gali būti laikoma vis dėlto juridiska. Dėl to sutinku.

Dėl Palangos tas patikslinimas vertingas. Ir mes Simpsonui turime būti amžinai dėkingi už Palangą, kuri dabar priklauso Lietuvai. Palangoje yra buvusi netgi Simpsono gatvė, bet dabar ji pervadinta. Manau, kad ateityje Simpsono gatvę reikės grąžinti.

Dr. A. Gerutis: Ar tiesa, kad Maskva siūlė Lietuvai Karaliaučiaus kraštą ir Sovietų Lietuvos valdžia nesutikusi, bijodama, kad bus perduaga rusų?

Tomas Venclova: Čia labai dažnas klausimas. Aš į tai negaliu atsakyti. Neturiu pakankamai informacijų. Toks gandas Lietuvoje labai paplitęs ir elito ir liaudies sluoksniuose. Gal dr. Štomas daugiau tuo klausimu žino, prašyčiau, jeigu jis žino, atsakyti. Bet dar vienas dalykas. Man atrodo, kad jeigu jau siūlė, kaip reikiant siūlė, tai nieku būdu neatsisakytų, nes tau galva nulėks. Atseit, jeigu tas siūlymas buvo, tai jis buvo neįsakyti, buvo veikiau zondavimas.

Dr. Šreifeldienė: Aš esu Šreifeldienė, prieš 7 m. atvykusi iš Lietuvos, esu ligonis, gaunu čia invalidumo pensiją po labai sunkaus galvos sužeidimo. Todėl atleiskit, kad mano mintys nebus labai vykusios, man sunku dabar kalbėti. Bet aš esu šiandieną begaliniai dėkinga ir labai džiaugiuosi, tiesiog sujudinta. Prof. Tomui Venclovai noriu pasakyti, kad Jūsų objektivumu ir tokiomis teisingomis išvadomis, kas liečia Lietuvos rusinimo klausimą, esu sužavėta. Labai dažnai tekdavo susitikti ir visumoj tenka girdėti tokių dalykų, kad Lietuva žlugs, bus surusinta. Man 18 m. teko dirbti Kauno klinikinėje ligoninėje ir noriu tokius skaičius duoti. Tai yra 1500 lovų ligoninė, personalo dirba apie 2000, ir nė vieno nėra rusų. Ir dr. Viščiūnas net nemoka rusų kalbos, ir jos net nesimoko. Sako, kad aš esu lietuvis. Ir kai man teko Romoj susitikti su vienu iš Los Angeles vilkaviškėčiu, kuris pasakė, jog Viščiūnas yra komunistas, atsakiau, kad jis yra partijos narys, bet jis yra lietuvis. Aš nesu joks politmanas, buvau mokslininkas medicinos srityje, bet mano tokia nuomonė, kad Lietuva dabar yra lietuviškesnė negu ji kada buvo.

Kokia jūsų nuomonė, Profesoriau, būtų dėl jaunimo važiavimo į Lietuvą? Ir dar vienas klausimas. Aš irgi domiuosi tiek Vakarų, tiek iš Lietuvos lietuviška literatūra, ir „Jaunimo Gretas“, ir „Svyturį“, ir „Gimtąjį Kraštą“ skaitau. Yra tarybinių duomenys, kad procentas, palyginus su visų respublikų, Lietuvoje neatsimenu metų nė skaičių — su aukštuoju mokslu žmonių, palyginus, mažas, kas man sukėlė didelių abejonių. Ką jūs galėtumėt pasakyti tuo klausimu?

Dėl gyventojų prieauglio. Kadangi esu ginekologė ir man teko dirbti mokslinį darbą, susidurti su statistiniais duomenimis, noriu pasakyti, kad natūralus gyventojų prieauglio didėjimas, kaip ir visose civilizuose šalyse, yra dabar tokioje situacijoje: gimstamumas mažėja, — nekalbu apie Azijos arba Afrikos šalis, — bet... ir mirtingumas mažėja, tuo tarpu natūralus gyventojų prieauglis yra labai nedidelis, auga labai nedidele kryptimi, arba įsiai laikosi, arba įsiai mažėja. Kas liečia Lietuvą, statistikos duomenis, tai, kaip ir prelegentas šandien paminėjo, reikia kai kuriais labai abejoti. Tai mes vis žinom. Bet, man atrodo, liečia gimstamumą ir mirtingumą, šiais duomenimis reikia ti-

kėti. Man rašant disertaciją, teko su tuo susidurti. Kas liečia pokario Lietuvą, tai dėka medicininio aptarnavimo pagerėjimo, — aš nežinau, ar Jūs sutiksit su mano nuomone. Aš skaitau, kad jis yra tikrai, palyginus su Vakarų pasauliu, kokį aš čia matau, ir su Lietuva, kaip anksčiau buvo, aš skaitau, kad medicininis aptarnavimas yra gana aukštam lygįje. Technikos jie, gal būt, neturi, bet jie turi gerą diagnostiką ir pan., ir vaikų mirtingumas, lyginant su prieškariniais laikais, yra labai sumažėjęs, kas yra labai geras rodiklis medicininio aptarnavimo. Sumažėjęs yra ir vidurinio amžiaus mirtingumas. Na, tai, gal būt, visuose Europos kraštuose. Man atrodo, kad natūralaus gyventojų prieauglio procentas Lietuvoje yra šiek tiek didėjantis.

Aš kažkur vidiniai labai džiaugiuosi ir noriu garsiai išreikšti savo nuomonę. Dėkuju, daktare Štomaini, dėkuju profesorium Venclovai, kad Jūs atvykote iš Lietuvos, autoritetingai nusimanantis savo srityje. Reikėjo šitos ugnies, mano nuomone, reikėjo šito pagyvinimo. Aš gerbiu visus žmones, bet yra čia kažkur tai apsnūdė.

T. Venclova: Pirmiausia noriu Poniai padėkoti už gerą žodį.

Aš čia kuliuruose buvau pavadintas optimistu. Ponia dar didesnė už mane optimistė. Kiek žinau, vis dėlto prieauglis Lietuvoje krinta, nors krinta ne katastrofiškai, bet krinta dėl tų priežasčių, kurias ponia suminėjo.

Dėl geresnio aptarnavimo. Ar jis geresnis negu buvo, man sunku spręsti; ar jis geresnis negu Vakaruose, — nemanau. Man neteko Vakaruose rimtai sirgti, bet šiek tiek sirgti jau teko, ir atrodo, kad Vakaruose daugeliu atžvilgių vis dėlto geriau. Lietuvoje labai trūksta vaistų. Skandalinga situacija, kad jų negalima atsistiegti. Lietuvoje stinga medicinos technikos, ir Lietuva turi tą momentą, apie kurį yra, tarp kitko, pasakęs Kęstutis Jokubynas, — dar vienas iš naujųjų atvykėlių, — kad nemokamas medicininis aptarnavimas, kaip ir kiekvienas teigiamas dalykas, labai lengvai išvirsta į savo priešingybę. Visi gerai žino, kad Lietuvoje už medicininį aptarnavimą vis dėlto reikia mokėti. Visa bėda paprastai ta, kad nežinau, nei kam, nei kiek... O mokėti reikia... Ponia, atleiskit, jūs dirbote toje srityje ir gal geriau žinote padėti, bet aš būdavau ligonis, ir mano šeimos būdavo ligonių, ir aš paprastai kam nors, kiek nors mokėdavau, tiksliai ne visada žinodamas, kam. Gal kartais ir be reikalo, nes, jeigu neužmokėsi, tai irgi gydys, bet vis dėlto kažkaip ramiau...

Dėl to, kad Lietuvoje stinga žmonių su aukštuoju mokslu: formaliai taip yra, bet mūsų aukštojo mokslo lygis geresnis, negu daugumos respublikų.

Dėl važiavimo į Lietuvą nekartą buvau klausias ir nekartą atsakinėjau. Mano manymu, važiuoti į Lietuvą reikia, kas gali. Kai kurie negali. Aš pats, pavyzdžiui, negaliu. Kas gali, man rodos, turėtų važiuoti, vengdamas pareiškimų „Gimtąjame Krašte“ ir pan. Tų pareiškimų galima išvengti, labai dažnai jie visai be reikalo daromi, dažnai jie net nedaromi, bet prirašomi tam asmeniui, arba jo padaromi, bet labai iškraipomi. Todėl geriau jokių nedaryti, jokiom aplinkybėm, o jeigu kas nors prirašyta, tai galima protestuoti pasakui, jau grįžus, — kad nebuvo tokio pareiškimio.

Dėl jaunimo važiavimo į Lietuvą. Amerikoj tai labai didelė kontraversija, Australijoj kiek mažesnė, — kad, girdi, jaunuoliai apsikrės tenykte ideologija ir pan. Man rodos, ne. Tenykte ideologija apsikrėsti beveik neįmanoma. Reikia labai jau, labai savotiško žmogaus, kuris tuo apsikrėstų, ir ant tokio savotiško žmogaus, turbūt, jau ir čia galima dėti kryžį. Bet tam tikro paruošimo tų važiuojančių jaunuolių reikia, Jokubynas čia, kaip ir daugeliu atveju, protingai pasakė: derėtų tam tikras paruošimas, kadangi visada yra gera žinoti apie šalies sistemą, apie metodus, apie šį, apie tą. Kaip tas paruošimas turi būti vykdomas, tai ne čia spręsti. Visai palaikau tą Jokubyno idėją. Važiuoti reikia, bet važiujantį žalią jaunimą reikia šiek tiek paruošti, pvz., prieš galimas provokacijas, kurios ten kartais įvyksta.

Dr. K. Girmius: Viena pastabėlė ir du klausimai. Aš dėkingas, kad Jūs paminėjot, kas tas Linksmakalnis, kadangi buvo pastebėta 1976 ar 1977 m. visų Lietuvos bibliotekų aprašyme, kad Linksmakalnis nebuvo nė vienos lietuviškos knygos. Tai visiems buvo įdomu, kas gi čia darosi. Du klausimėliai. Pirmas, ar Gervėčių sala — čia toks etnografinis klausimas — ar Gervėčių sala, kuri yra užsilikusi, ar kadaise tenai buvo ištisi etnografiniai lietuvių apgyventi rajonai, ar buvo tokia kolonijėlė, kaip sentikių kaimai Lietuvoje?

Antras klausimas, kas liečia lietuvių inteligentų šeimą, gyvenančias daugiau mažiaus didmiesčiuose. Man atrodo, kad čia joms dvejopa problema: tikėjimas sako dauginis, bet dauguma tikinčiųjų, turbūt, neturi gerų darbų, reikia abiemis dirbti, tai tada jau reikia vaiką siųsti į tuos lopšėlius, į bedievinimą. Koks apytikriai yra jų prieauglio skaičius, — ar mažesnis, ar didesnis už bendrą tautinį?

T. Venclova: Dėl Linksmakalnio. Ponas Rekašius Amerikoje parodė man tą knygą, kur yra tikrai nurodytos visos Lietuvos bibliotekos, kiek kurioj knygų lietuviškų, kiek rusiškų, ir kiek kitom kalbom. Ir Linksmakalnis tikrai, neperdidžiausia biblioteka, — visos knygos iki vienos rusiškos. Vienintelė tokia biblioteka Lietuvoj. Tai

Skaitytojų laišškai

DAINININKAI TIKRAI AUKOJASI

„Europos Lietuvis“ Nr. 46 buvo išspausdinta žinutė „Gražus folkloro vakaras Duesseldorfe“.

Tame vakare pasirodė įvairių tautybių grupės bei solistai-dainininkai, bet pasigesta lietuviškos dainos.

Stebina, kad pasiteiravus, kodėl lietuvių dainininkų miekas nedainavo, rengėjai tvirtino, jog neva trūkė 250 markių apmokėti už poros minučių padainavimą.

Žinoma, būtų noro sužinoti, kas iš lietuvių dainininkų buvo iškviestas ir kas būtinai pareikalavo tų 250 markių.

Kiekviena bendruomenė savo parapijines šventes organizuoja, kaip išmano ar kaip gali. O kai reikalas eina dėl svarbaus bendro tautų pasirodymo, tai ir lietuviai turėtų stengtis prisistatyti kuo geriau. Tai mūsų visų reikalas, ir jo negalima palikti vieno ar poros žmonių sprendimui. Taip pat ščia negalima vadovautis asmenine ambicija nei pinigų trūkumu.

Grįžtu prie to mokesčio „už poros minučių padainavimą lietuviškai“.

Vokiečių ministerija skiria nemažas sumas kultūriniais parengimams. Tačiau ir nuo tų sumų tiek mūbrya visokioms smulkmenoms, kad menininkui atlyginti už trūsą, kaip priderėtų, telieka vos trupiniai.

Pasitaiko, ir tai, manau, ne paslaptis, kad dainininkas, atlikęs 20-30 minučių programą, pasirašo gavęs iš rengėjų nemažą sumą. Iš tikrųjų jam apmokamos tik kelionės išlaidos. Rengėjų neapsiskačiuota, kitur permokėta, ir dėl to vis pritrūksta. Ką gi, lietuvių dainininkas turi pasiaukoti! Juk lietuviams esame mes gimę!!

Pasirodo (gal kas galvojo kitaip), pakviestas dainuoti savo tautiečiams, dainininkas ne tik nieko neuždirba, bet dar padeda rengėjams vakaro išlaidas padengti.

Jei mūsų vadovai, kultūrininkai bei rengėjai susidomėtų, kiek dainininkui kainuoja repetitijos su pianistu, gaidų įsigijimas bei kitos būtinos smulkmenos, tai gražiai paaiškėtų, kad to „lietuviams esame mes gimę“ mažiausiai trūksta mūsų menininkams-dainininkams. B. S.

JAUNIMAS KONGRESE LABAI LAUKS IR MUŠU

Einame, rodos, prie galo. Štai Kazimieras Barėnas aprašė lietuvių veiklą Britanijoje. Manchesterio lietuviai nusipirkė naujų duobių Mostono kapinėse. Beveik du trečdaliai DELS skyrių nustoję veikti. Dienos baigiasi. Praleisime paskutines gerose atostogose, žiopsodami ir televizijos aparatus. Po tiek daug veiklių metų mes tikrai atrodome pavargę.

Tiesa. 1979 metais gal nebūs nė Suvažiavimo. Praeitais sąskrydžius Wolverhamptone kai kurioms šeimoms kainavo daugiau kaip po £50. Tai sekantį kartą galvoja išsiversti su £5. Nevažiuos taip toli pasiklausyti koncerto ir išgerti bokalą alaus. Užeis į vietinę alinę už kampo.

Taip galvodami, užmirštame vieną baigiamąjį aktą, dar neįvykusį, kuris bus 1979 m. liepos mėnesį Londone. Gal kas girdėjo apie Jaunimo Kongresą? Jo atidarymas įvyks vakarų Londone su šokiais. Apie 400 jaunimo iš viso pasaulio sueis į vieną vietą ir siaus.

Žinau, per toli, per daug kainuoja, pigiau praleisti porą savaitių Ispanijoje. Kai tiek daug suvažiuoja, vienu daugiau ar mažiau — koks čia skirtumas? Pasiteisinimą gali susirasti kiekvienas. Mes prie to prapatę. Bet, iš kitos pusės, ar tas įvykis neduos nieko gera, jokios naudos? Pagalvokime.

Iš Australijos, Brazilijos ir kitur suvažiuos į Londoną ir kai kurie tėvai. Atseit, atvažiuos iki mūsų slenkščio. Jie nori mus pamatyti, su mumis susipažinti. Jiems įdomu, kaip mes išgyvename infliaciją, kaip išsiverčiame su mažaverčiais pinigais iš mažų atlyginimų, kaip mus veikia streikai. Jiems, be abejo, rūpės sužinoti, kaip mums sekasi išlaikyti senas tradicijas, pasikalbėti su seniai nematytais draugais. Jie ateina pas mus, o mums tereikia nueiti tik iki durų.

Jie atvažiavę papasakos mums, kaip

kas gi tas Linksmakalnis? Keista, bet Linksmakalnis toje knygoje demaskuotas. Jis yra anapus Garliavos, važiujant link Marijampolės, — toks keistas miestelis ant kalno, stovi ženklas, kad įvažiuoti negalima, ir kas tame miestelyje vyksta, pats velnias nežino... Gal CIA žino. Ten gyvena kokie 200-300 gyventojų, ir visi iki vieno yra rusai. Tokia enklava. Bet labai nedidelė.

Dėl Gervėčių salos. Aš gerai nežinau, bet manau, kad tai yra likutis plačios lietuvių apylinkės, platesnio rajono. Kiek ašimenu, dialektologijos kurse Vilniaus universitete mums buvo prof. Zinkevičiaus apie Gervėčių salą aiškinama, kad tai likutis didesnio kompaktiško vieneto, ne kokia kolonija. O kolonija gali būti Zietelos sala, kuri išnyko.

Ar inteligentų prieauglis mažesnis, kaip kaime? — Mano manymu, taip, mažesnis. Rodos, kad ir duomenys yra, kurie tą patvirtina. Ir, be abejo, tai dėl to, kad buitinės sąlygos yra palyginti, sunkios, bet ir ne vien dėl to, nes ir daugely Vakarų šalių, kur tos sąlygos yra geros, žmonės per daug nesidaugina.

(Bus daugiau)

jiems sekasi, kaip jie išlaiko organizacijas, gal bando kitaip sulaukyti žmonių domėjimąsi, ką jaunimas galvoja apie ateitį? Mums tik reikia duris pradaryti.

Tūkstantis lietuvių vienoj vietoj! Gal kas tokios masės seniai nematė, gal tik Lietuvoje šitie vienoj vietoj tesurenka. Ar nebūtų gerai, seneli, atsistoti tarpe jų ir džiaugtis nuo pirmosios iki paskutinės minutės?..

Britanijoje toks įvykis bus tik viena kartą. Jis nepasikartos — pirmutinis ir paskutinis. Mes turėtume kiekvienas nuvažiuoti ten ir priimti svečius. Nuvežti jaunimą, kad jie pamatytų. Paraginti lietuvių kaimynus, kad jie dalyvautų. Padarykite taip! Važiukime!

Vien noro, aišku, — neužteks — reikės ir pinigų tam norui įgyvendinti. Bet šioj saloj daugiau kaip 15 lietuviškų organizacinių vienetų, kurie kiekvienas turi šokią tokią kasą. Pagal mano paskaičiavimą, kiekvieno vieneto turimų pinigų vidurkis gali būti maždaug £50. Taigi iš viso susidarytų £750. Tokius pinigus turėdami, lengvai galėtume pusę kelionės išlaidų apmokėti 375 asmenims. Praktiškai tokių primokėjimų sumos vieniems būtų truputį didesnės, kitiems mažesnės tai priklausytų nuo atstumų ir nuo kasos pajėgumo. Jeigu kiekvieno rajono vietinės organizacijos sudėtų jėgas ir pinigus į krūvą, tai tikrai, kad iš kiekvienos vietos išvažiuotų pilnas autobusas, o gal ir du. Tik tai reikia noro. Geresnio tikslo tiems pinigams, tur būt, nerasime. O ateityje tie pinigai vistiek nebus reikalingi, kai organizacijos uždarys savo kasos knygas.

Be noro ir pinigų, būtų dar trečias dalykas — veikla. Be darbo viskas būna abstraktu, sapnai. Tačiau yra daug patyrusių veikėjų, kurie, apjungę jėgas, visą reikalą sutvarkytų per kelių dienų. Jeigu jie kitais metais atidėtų mirtį iki rudens ir paskirtų paskutines jėgas šiam darbui, visa lietuvių visuomenė liktų amžinai jiems dėkinga. O po tokio nuopelnais laikytino darbo bendruomenei šv. Petras tikrai juos įleis į dangų.

Imkitės, vyrai ir moterys, iniciatyvos. Be jūsų niekas tai geriau nepadarys. Pavieniai asmenys nesugebėtų padaryti tai, ką jūs „komanda“ gali. Kartoju, reikia noro. Padarykite! Ateitis tai laukia. Tikrai, kad šis kongresas bus geriausias iš visų, jeigu mes taip padarysime! Jonas Podvoiskis

ŠAUKIME S. O. S. DEL VISŲ

„Labai gražu, kad J. Kučkis šaukia „S. O. S. Gelbėkime Viktorą Petkų!“ („Europos Lietuvis“ Nr. 48). Reikia gelbėti.

Tik mane, deja, stebina, kad tas šauksmas taikomas vien V. Petkui. O Bili Gajauską argi jau užmiršome? Ar jis yra ku nors nusikalęs ir mums, ne tik sovietiniam režimui? Dar gi yra ir daugiau nutelstųjų ir ištremtųjų. Taigi sakytum, kad turėtume rūpintis visais be išimties ir nerūšiuoti nukentėjusiųjų į tokius, kurie gelbėtini, ir į užmirštinius ir paliktinius mirti kalėjimuose ir lageriuose. M. Dieninis

KOKS INTELIGENTIJOS PRIEAUGLIS ISEIVIOJE?

Š.m. lapkričio mėn. Venezuelos latvių Biuletenis VĖSTIE Nr. 306 praneša, kad Bostono Universitete dirbas Biologijos profesorius, dr. Janis GABLIKS iš laikraščių ir kitų šaltinių yra surinkęs davinius, kiek nuo 1970 iki 1977 metų pabaigos, latvių tautybės asmenų yra baigę įvairius Universitetus, Institutus, Politechnikumus ar Karo Aukštąsias Mokyklas — Akademijas (specialybėmis, lytimis, baigimo laipsniais ir t.t.).

Kad lietuviai panašia statistika įdomautųsi, bent mūsų spaudoje neteko pastebėti, o vistiek, manyčiau, būtų įdomu žinoti ir apie mūsų inteligentijos prieauglį išeivijoje.

Šį darbą netaip jau sunkiai visuose kraštuose galėtų atlikti mūsų akademinių jaunimas, talkininkaujant profesūrai.

VI. Venckus

Po Čikagos dangum

Pasaulio Lietuvių Jaunimo Sąjungos paskaitos ir radio konferencija įvyko spalio 29 d. Jaunimo Centro kavinėje. Dr. A. Paulius ją atidarė ir prašė padėti PLJ Kongresui: Informacijų, kiek iš kur atstovų suvažiuos, suteikė Stončiūtė. Lapkričio 20 d. yra paskutinė diena išrinkti atstovams. Pirm. V. Bartusevičius iš V. Vokietijos kvietė kiek galima geriau paremti finansais. Finansų komitetas pasizadėjo suteikti apie 90 tūkst. dolerių.

Bruno Markaičio kūrinių koncertas įvyko lapkričio 4 ir 5 d.d. Jaunimo Centre. Buvo atlikti 6 kūrinių. Atliko amerikiečių orkestras, lietuvių dainininkės D. Kučėnienė, M. Momkienė, A. Giedraitienė, akt. Dikinis ir amerikiečiai.

Markaitis yra gerai žinomas amerikiečių visuomenei. Tampa Times yra aptaręs jį, kaip didelės vaizduotės ir pajėgumo kompozitorį.

Anglijos Lietuvių Klubas spalio 29 d. turėjo metinį susirinkimą. Atidarė pirm. Lakas, pravėdė J. Sidlauskas. Iš pranešimų paaiškėjo, kad klubas turi daugiau kaip 7 tūks. dol. kasoje, bet yra daug kam pasky-

LIETUVOJE

SIDABRO MEDALIS KAUNIEČIUI

N. Zelandijoje vykusiame čempionate kauniečė Leonora Kaminskaitė išsikovojo sidabro medalį. Ji pošinėje dvivietėje valtyje varžėsi kartu su leningradiete L. Parfionova.

Britanijoje 1975 m. ir Montrealio olimpiadoje ji buvo išsikovojo bronzos medalius.

MĖNUO VIDURINĖJE AZIJOJE

Lapkričio 11 d. Vilniaus valstybinis kvartetas Ašchabado mieste suruošė koncertą pradėjo mėnesį užtruksiančias gastroles po Vidurinę Aziją.

Kvartetas — A. Vainiūnaitė, P. Kunca, D. Kutkus ir A. Vasiliauskas — koncertuos Frunzėje, Dušanbėje, Taškente, Čikmente, Aktiubinske, Kyzyl-Orde ir kituose miestuose.

MUZIKINIS VAIDINIMAS „KELIONĖ Į ATATĄ“

Kauno valstybinis muzikinis teatras pastatė naują lietuvišką J. Širvinsko ir K. Sajos muzikinį vaidinimą „Kelionė į Atatą“.

TRIŲ DAILININKŲ KŪRINIŲ PARODOS

Dailės parodų rūmuose Vilniuje surengta Jono Buračo kūrinių paroda, skirta dailininko 80-osioms metinėms. Išstatyta daugiau kaip 200 darbų. Reikšmingiausia vieta užima peizažai.

Ten pat atidaryta S. Džiaukšto ir G. Petrovos tapybos darbų paroda, kurioje irgi išstatyta apie 200 kūrinių.

KAUNO MĖSOS GAMINIAI

Kauno mėsos kombinatas (buvęs „Maitas“), kaip „Tiesoje“ rašoma, šiais metais iki lapkričio mėn. vidurio pagamino daugiau kaip 34 tūkst. tonų skerdenos, 2400 tonų dešrų ir rūkytos mėsos gaminių apie 2.000 tonų riebalų, daugiau kaip 1.600 tonų sausų pašarų.

LENKIJOS KNYGŲ DEKADA

„Lelijos“ siuvimo įmonėje Vilniuje buvo suruošta lenkų knygų dekada Lietuvoje. Tokios ruošiamos kasmet, o šįkart buvo skirta Lenkijos nepriklausomybės 60 m. sukaktčiai paminėti.

„Lelijos“ pagrindinė įmonė esanti Sov. Sąjungos-Lenkijos draugystės draugijos narys, todėl jos patalpose dar surengta lenkų knygų mugė.

DARBO SLOVĖS IR GARBĖS ŽENKLO ORDINAI IR VALSTYBINĖ PREMIJA

Melioratorius, daugiakaušio ekskavatoriaus mašinistas Adolfas Tamulis jau anksčiau buvo apdovanotas darbo slovės trečio laipsnio ir garbės ženklo ordinai. Dabar jam paskirta Sov. Sąjungos valstybinė premija.

Jo grandis, 5 vyrai, kasdien nutiesia apie 1.000 metrų dreną linijų, ir jų darbo kokybė esanti gera ir labai gera.

TANKAS, VITKA, VERTINSKIS IR KITI LIETUVOJE

1978 m. pradžioj Minske buvo suruoštas lietuvių literatūros vakaras, o lapkričio 20 d. Vilniuje gudų poetai Tankas, Vitka, Vertinskis, Pysinas skaitė savo kūrinius ir kalbėjo, o kalbėti jiems padėjo lietuviai A. Maldonis, E. Miežėlaitis, E. Matuzevičius, K. Korsakas, visi pabrėždami bendradarbiavimą.

„SLUOTOS“ AUKSINĖS MINTYS

Štai kolūkio pirmininkas, o čia — jo melžėja. (Iš televizijos laidos)

Rašytojai buvo prikaltai memuarinė ten-ta. (Iš mokinių rašomųjų)

Bal. Brazdžionis

Europos Lietuvių Kronika

D. Britanija

PARENGIMŲ KALENDORĖLIS

Gruodžio 16 d. — Lietuviškas vakaras Sodyboje. Įėjimas £1.00.
Gruodžio 31 d. — 20 val. Londono Sporto ir Soc. klube Naujųjų Metų sutikimas.

PARAMA NUKENTĖJUSIEMS

R. ir A. Giedraičiai mums rašo: „Perskaitykite apie „Sąžinės kalinių mėnesį“, siunčiamą šešiasdešimt svarų nukentėjusių fondam V. Petkui, B. Gajauskui ir kitiems, esantiems sovietų kalėjimuose, stovyklose paremti“.

Dėkoja — **DBLS Valdyba**

TAUTOS FONDUI AUKOJO

Dr. J. Mockus ir Magdūtė Mockienė — £30.00.
Nuoširdžiai dėkoja

TFA D. Britanijoje

AUKOS

Spaudos reikalams auklojo:

A. Šimkevičius — 8.00 sv., J. Tamulaitis, J. Gudaitis, R. R. Sakalas, B. Kuzminskaitė, E. Diokas ir N. Elutkus — po 3.00 sv., J. Petrėnas — 2.00 sv., M. Janulis, I. Tamašauskas, A. Aidukas, J. Bedulskis ir Z. Sledziaszkas — po 1.00 sv., V. Vasaitis — 50 p.
Ačiū.

AUKOJO JAUNIMO KONGRESUI

N. Butkus — 5.00 svarus.
Ačiū.

PAIESKOJIMAS

Paieškomas Vacys Zavalis, s. Kazio, gimęs 1923 m. Skuode. Apie 1948/49 m. jis gyveno Bishop's Jackbrook stovykloje, Leamington Spa.

Paieško jo teta Bronė Veitelienė, gyv. Lietuvoje. Atsiliepti į „E. L.“ redakciją.

Antanas Mažeika paieško savo draugo Petro Raškausko, su kuriuo 1944 - 45 m. tarnavo Nebel kompanijoje Magdeburge. Kartu gyveno barake ant Elbės kranto, kur buvo sūbombarduoti.

Atsiliepti į „E. L.“ redakciją.

LONDONAS

VAKARAS SODYBOJE

Gruodžio 16 d. ruošiamas DIDŽIULIS LIETUVIŠKAS VAKARAS SODYBOJE.

Programoje: Tautinių šokių grupė „Lietuva“.

London vėjų oktetas.

Iš Londono organizuojamas autobusas, kuris išvyksta nuo Londono lietuvių bažnyčios 2 val. p. p. nuo Lietuvos Namų 2.30 val.

Autobuse vietą galima užsisakyti pas S. Bosikį (Lietuvių Namuose), I. Dailidę, F. Senkuvienę, V. Juriene, telef. 460 2592. Autobuso kaina £2.00.

„DAINAVOS“ SAMBŪRIO PADĖKA

Dainavietės dėkoja visiems lietuviams, kurie dosniai parėmė šių metų pabaltiečių Kalėdinį bazarą.

Didžiausia našta teko Londono lietuviams, kurie labai entuziastingai atsiliepė į pagalbos prašymus, o savo gausiu atsilankymu moraliskai sustiprino dainavietėčių norus ir toliau, su nemažesniu pasiryžimu, dirbti tą darbą, kuris metai iš metų darosi vis sunkesnis.

Londono šeštadieninės mokyklos vaikams, jų vadovėms p. Jurienei ir p. Senkuvienėi, pianistei p. Lapinskienei, už tikrai gražų pasirodymą programėlėje, tenka ypatingai nuoširdi visų padėka.

Elzaro grynas pelnas — £392.38.

Valdyba

LIET. SODYBA

DBLS SKYRIUS IR KLUBAS

Vienas iš didžiausių dabar Sąjungos skyrių, be abejo, yra Sodybos skyrius. Turį 85 narius ir visi moka solidarumo mokesť. Jei provincijoje ir paduoda didelius skaičius narių, tai jų tarpe dauguma yra mirusios sielos. Klubas turi apie 500 nario mokesť mokančių narių. Skyriaus ir klubo valdybos tos pačios, tik klubo valdyba įeina pora anglų. Valdybas sudaro: pirm. J. Navickas, sek. A. Geryba, izd. K. Svinčūnas. Gražus ir išsklindingas įvykis buvo, kai spalio 29 d. J. Navickas buvo pasveikintas ir pagerbtas jo 75-ųjų metų sukakties proga. Tai kietas, darbštus, sąžiningas užtikėjęs Lietuvos ūkininkas. Duok Dieve, jam sveikatos.

V. A.

BRADFORDAS

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ ISKILMĖS

Pavergtųjų tautų komitetas, atstovaujantis estams, gudams, latviams, lietuviams, ukrainiečiams ir vengrams, lapkričio 25 d. surengė įspūdingas reikšmingos veiklos 15 metų sukakties iškilmes.

Jau nuo pat ryto prie miesto rotušės plevėsavo šių šešių kraštų tautinės vėliavos. 12 val. prie Jokūbo šaltinio atžygiavo šių tautų atstovai su vėliavomis. Prie jų prisijungė Bradfordo meras, kurio rūpesčiu miesto valdyba parūpino net šešis medelius: keturi jų buvo čia pasodinti savaitės viduryje, o likę du — iškilmių dieną. Šie medeliai (prie Nelson Str.) primins saviems ir vietiniams šių tautų tremtinių gyvenimą ir veiklą šiame mieste.

Tos dienos vakare ukrainiečių salėje įvyko koncertas, pažymintis antisovietinio tautų bloko 35 metų ir pavergtųjų tautų komiteto 15 metų veiklos sukaktį. Gausiai susirinkusius šių pavergtųjų tautų žmones nuoširdžiai kalbėjo pasveikino komiteto pirm. G. Tomsons. Po jo turiningas kalbas pasakė antisovietinio tautų bloko C. Komiteto narys dr. M. Ausala iš Muencheno ir to komiteto atstovas D. Britanijoje P. Rafaliuk.

Meninę dalį atliko Bradfordo ukrainiečių vyrų choras, estų tautinių šokių „Kalev“ šokėjai, Londono lietuvių vyrų oktetas, ukrainiečių jaunųjų taut. šokių būrelis, latvių moterų choras, Keighley ukrainiečių vyrų choras, latvių taut. šokių „Sakta“ grupė, ukrainiečių „Hopak“ jaunieji šokėjai, jungtinis Bradfordo ir Keighley ukrainiečių vyrų choras, estų pianistė Tiū Kajoando ir estų solistas Elmar Maripuu.

Lietuvių oktetą pristatė A. Bučys. Dirig. V. O'Elrien vadovaujami vyrai gražiai padainavo keturias dainas: Gaudžia trimital, Kur banguoja Nemunėlis, Vaikščiojau ir Jau žingelis pabalnotas.

Gražiai pavykusio koncerto pabaigoje pav. tautų komiteto sekretorius, ukrainietis Taras O. Lysenciuk, pasakė kalbą, iškilės pavergtųjų tautų laisvės aspiracijas ir padėkojė už gražią talką.

Taiigi, kovoje dėl laisvės negausūs vietos lietuviai turi gerų, veiklių talkininkų. Visų šešių tautų atstovai kiekvieną vakarą surengia bendras pamaldas angliškonių katedroje ir glaudžiai bendradarbiauja.

MANCHESTERIS

KARIUOMENĖS MINĖJIMAS

Lapkričio 25 d. L. K. V. S-gos „Ramovės“ Manchesterio skyrius surengė Cheetham Town Hall Lietuvos kariuomenės minėjimą, į kurį atsilankė apie 150 žmonių iš įvairių Anglijos vietų.

Minėjimą atidarė ramovėnų skyr. pirm. K. Murauskas, o Wolverhamptono dainos mėgėjų grupė sugiedojo Dieve, Dieve.

Paskaitą skaitė D. Banaitis. Nušviesdamas Lietuvos kariuomenės reikšmę ir naudą Lietuvai ir mums, pažymėjo, kad Lietuvos kariuomenė, kaip ir pati Lietuva, neprasidėjo 1918 m., bet ji jau buvo mūsų kunigaikštėjų laikais. Ji savo uždavinį atliko puikiai: Nepriklausomybės kovose išvyjo priešus, o vėliau jos gretose išaugo geri Lietuvos patriotai ir geri piliečiai. Jei jai būtų buvę pavesta ginti Lietuvą laisvę prieš II-ji Pasaulinį karą, ji taip pat tą uždavinį būtų puikiai atlikusi.

Tylos minutė buvo pagerbti visi už Lietuvos laisvę žuvę kariai ir partizanai.

valdybos rūmuose buvo nušautas miesto burmistras J. Moscone ir kitas pareigūnas Harvey Milk. Juos nušovė buvęs miesto pareigūnas, kuris buvo atleistas iš darbo.

bėgo į Vokietiją, atsidūsi lėktuvu, su religinį aktyvistą Aleksandrą Ogorod — Sovietų komunistų partijos CK atlietin Černenko (67 m.). Vakarų spaudos atmoterų teisių konferencija, kurioje dalyvaujo porą, prie paruošusių tuoj atsirai- Irane 4.000 „techniškų patarėjų“, tarp jų išlaidos nepadidintos, bet Vakarų stebė-

Lapkričio 26 d. Bradfordo ir apylinkės vavo šv. Mišių aukoje. Visų nuotaiką kėlė ką gausią“ visį kartu sugiedojo Tautos Tylos minutė buvo pagerbti visi už Lietuvos laisvę žuvę kariai ir partizanai.

VI. Kupstys perskaitė iš Centro Valdybos gautą raštą Lietuvos kariuomenės šventės proga kuriamė kartu perduodami linkėjimai ramovėnams ir visoms giminėms organizacijoms.

Meninę programą atliko Wolverhamptono G. Ivanauskienės vadovaujamas mišrus choras ir tautinių šokių grupė „Vienybė“. Choras padainavo Jauna sesė, Pilki keleliai dunda, Oi neverk, motinėle, Nežinomam kariai ir Graži tėvyne mano.

Tautinių šokių grupė „Vienybė“ pašoko Šustą, Givatarą, Kalvelį ir Suktnį. Už gražų sušokimą iš publikos susilaukė daug katučių.

Petras Jezukevičius padėklamavo savo kūrybos eilėraščių: Lietuvos partizanų Si-

bire vienvietė, Jaunystės sugrįžimas ir Ten toli.

Ramovėnų pirm. K. Murauskas padėkojo programos dalyviams už programos išpildymą ir publikai už atsilankymą, o Kr. Kupstytė G. Ivanauskienei įteikė puokštę gėlių. Minėjimas baigtas sugiedant Lietuvos himną.

Po programos vyko šokiai ir pasižmonėjimas. Veikė baras ir užkandinė. Norintieji mėgino laimėti loterijoje. Apie vidurnaktį visi skirstėsi namo.

Ta pačia proga ramovėnų valdyba nuoširdžiai dėkoja D. Banaičiui už paskaitą, wolverhamptoniečiams — G. Ivanauskienei vadovaujamam chorui, tautinių šokių grupei „Vienybė“ ir P. Jezukevičiui — už programos atlikimą, ekskursijų vadovams, visai tarnybai bei visiems tiems, kurie vienokiu ar kitokiu būdu prisidėjo prie minėjimo pravedimo ir pasisekimo.

A. P-kis

VOKIETIJA

REIKALINGAS BENDRABUČIO VEDEJAS

Vasario 16 gimnazijai reikalingas berniukų bendrabučio vedėjas.

Alga apie 1.500 DM mėnesiui, maistas ir kambarys su priedais.

Gimnazija yra Huetttenfelde, maždaug 15 km nuo Mannheimo, Vokietijoje.

Pareiškumus su trumpu gyvenimo aprašymu siųsti: Rev. Alfonsas Bernatoni, MINNEFELD STRASSE 34. 611 DIE-IEURG/HESSEN. Telef. 06071-22213.

„VELNIO NUOTAKA“ KELIAUJA

Pagal K. Borutos „Baltaragio malūną“ Lietuvoje buvo susuktas filmas-muziklas ir pavadinamas „Velnio nuotaka“, ir jis šią vasarą pasiekė ir V. Vokietijos tautiečius. Filmas pirmą kartą čia buvo parodytas liepos mėn. Lietuviškų studijų savaitėje Freisinge. Po šios įžangos jis pradėjo tolimąjį kelią. Lapkričio 22 d. jis buvo rodomas Pforzheimo (prie Stutgarto) vokiškame „Rex“ kino teatre, Vokietijų spauda ragino atvykti pasižiūrėti ne vien lietuvių, bet ir savuosius.

Šio filmo rodymo organizatorius buvo kun. K. Senkus, Stutgarto apylinkės katalikų klebonas.

Prieš tą filmą dar buvo parodytas kitas — „Etnografinis“ ansamblis, jo dainos ir šokiai, kaip įvadas į pagrindinį filmą.

Filmo pasižiūrėti buvo atkeliavusių tautiečių ir iš tolimesnių vietovių. Buvo matyti ir vietos vokiečių — filmų mėgėjų.

Pasižiūrėję filmo, lietuviai dar rinkosi į artimiausią svetainę ir ne vien alkio nuraminti, bet ir pasidalyti mintimis apie filmo herojų — velnią Pinčiuką, kuris, įvykdes danguje revoliuciją, nerado žemėje laimės.

Filmo garas plačiai paplėtė tarp tautiečių Vokietijoje. Visi nori pamatyti. Dar šių metų gruodžio mėn. pabaigoje bus rodomas Hanau miesto vokiškame kino teatre, Tuo rūpinasi energingas vietos apylinkės pirmininkas.

Kino dalyvis

KARIUOMENĖS MINĖJIMAS DORTMUNDE

Lapkričio 25 d. į Nordrhein - Westfalijos Lietuvos kariusių Dortmundumo apylinkės suruoštą Lietuvos kariuomenės dienos minėjimą susirinko gausus tautiečių būrys.

Iškilmės pradėtos St. Libori bažnyčioje mišiomis, kurias aukėjo tėvas Konstantinas Gulbinas. Po pamaldų visi suėjo į jaukią „Haus Frieling“ svetainę, šventiškai papuoštą Vytimi, Tautos bei Dortmundumo apylinkės lietuvių draugijos vėliavomis. Kiekvieną atvykusįjį jau prie durų sutiko maloniai besišypsantys vakaro rengėjai: apylinkės pirmininkas E. Lukošaitis su žmona ir moterų klubo pirmininkė J. Kulaitienė. Jų nepailstantis dėmesys lydėjo svečius visą vakarą, suteikdamas iškilmėms šeimynišką jaukumą.

Oficialiąją dalį pradėjo E. Lukošaitis ir J. Kulaitienė, pasveikindami svečius ir palinkėdami maloniai praleisti vakarą susirinkusių tautiečių tarpe.

Paskaitą minėjimo tema skaitė J. Petraitis, trumpai apžvelgdamas Lietuvos kariuomenės įkūrimą ir jos nuėitą kelią.

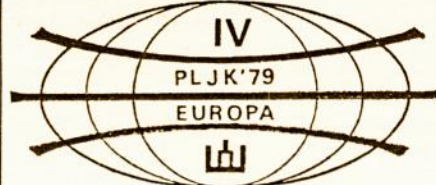
Po paskaitos Nordrhein-Westfalijos jaunimo tautinių šokių grupė, vadovaujama A. Kablauskaitės ir V. Lemkio, pašoko Jonkelį, Gyvatarą, Džigūną ir Kalvelį. Lyriškai svečius nutiekė A. Kablauskaitės ir V. Kučmos duetas, ypač daina „Leiskit į Tėvyne“. Už nuotaikingai sušoktus šokius ir gražiai padainuotas dainas jaunuo- liai buvo apdovanoti rožėmis.

Pasibaigus programai, tranki P. Petrikaičio šeimyninė muzika ir putojantis Dortmundumo alutis išjudino ir seną, ir jauną. Vieni linksminosi šokdami, kiti džiaugėsi, sutikę seniai bematytus pažįtamus, tretį bandė savo laimę loterijoje. Kai kam buvo maloni staigmena M. Kiuzausko platinamos Kalėdinės atvirutės, išleistos Vydu- no Jaunimo fondo.

Dėkodami vakaro šeimyninkams už šį renginį, susirinkusieji skirstėsi į namus, išsinešdami šio malonaus vakaro nuotai- kas.

Dalyvis

AR UŽSISAKĖTE „EUROPOS LIETUVI“ ATVEINANTIEMS METAMS?

LEŠŲ TELKIMAS KONGRESUI

Londono Pagalbinio Komiteto Finansų Pakomisės pranešimas.

Kaip jau buvo „E. Lietuvyje“ rašyta, ateinančiais metais vyks Pasaulio Lietuvių Jaunimo Kongresas Europoje, taigi ir Anglijoje.

Anglijos lietuviams skiriamas didelis uždavinys — egzaminas, kokio mes neturėjome per 30-čia išgyventų metų. Kaip jį išlaikysime, priklausys nuo mūsų pačių. Kaip išlaikysime, taip būsimieji įvertinti pasaulio lietuvių, ypač jaunimo.

Visa tai be didelių aiškinimų suprantama kiekvienam Anglijos lietuviui ir mūsų organizacijos, kurios šiam reikalui sudarė Pagalbinį Komitetą ir jo pakomisės. Viena tokių pakomisė yra Finansų, kurią sudaro pirm. Z. Juras, sek. P. Mašalaitis ir nariai V. Zdanavičius ir P. Žvirblis.

Finansų Pakomisės darbas yra labai svarbus. Kiekvienas didelis darbas reikalingas ir didelių išlaidų, ir mes esame įpareigoti surinkti £2.500, iš kurių: bus šelpiami Kongrese dalyvaujantieji Anglijos jaunimo atstovai (6) ir kiti Anglijos jaunimo dalyviai (50), o bus daug ir kitokių išlaidų. Minimali suma surinkti naudosi- me įvairius būdus: rinksiame aukų lapais, loterija, parengimais, organizacijų, klubų ir pavienių asmenų donacijomis ir t.t. Ypač prašome DBLS-gos skyrius ir kitas organizacijas surengti bent po vieną renginį ir jo pelną skirti jaunimo kongresui.

Pirmiausia bus išsiuntinėti aukų lapai DBLS-gos skyriams, klubams ir kitoms organizacijoms. Taip pat aukų lapų gali pa- prašyti ir pavieniai asmenys, rašydami Lietuvos Namų adresu ir adresuodami laišką „LITHUANIAN YOUTH CONGRESS“ arba tuo pat adresu tiesiog siųsdami au- kas.

Finansų Pakomisė nusistatė atskaitomy- bei vesti griežtas taisykles:

1. Kiekviena aukta turį būti skelbiama „E. Lietuvyje“ ir už ją išrašomas kvitas. (Aukų lapais surinktosios aukos pakvituojamos rinkėjo vardu).

2. Vedamos pajamų ir išlaidų knygos, kuriose įrašoma auktojo ar rinkėjo pavardė, kvito Nr. ir suma.

3. Pajamos ir išlaidos turi būti pateisi- namos dokumentais.

4. Atskaitomybė prižiūri ir tikrina DBL Sąjungos revizijos komisija.

5. Pinigai laikomi specialioje banko są- skaitoje, kuri yra Jaunimo Kongreso Ko- miteto atstovo žinioje.

IV PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESAS

IV PLJK ruošos komiteto posėdis įvyko lapkričio 11-12 dienomis, Huetttenfelde, Vasario 16 gimnazijos patalpose.

Nutarta ieškoti didesnės salės koncer- tui ir uždarymo baliui. Baliai surasta vie- ta — Palmgarten — talpinanti 1.200 žmonių. Koncertui bandoma gauti Hesse- no radiofono salę Frankfurte. PLB valdy- ba pasiūlymo, kad IV PLJK Kongresą ža- da atvykti daug svečių bei turistų, ypatin- gai iš Amerikos.

Vyksta derybos su kelionių biurais dėl ekskursijų po Europą kongreso metu ir taip pat kongresui pasibaigus.

Nutarta, kad visi kongreso dalyviai tu- ri savo kraštuose apsidrausti ligos ir ne- turtu.

LIETUVIŠKOS PAMALDOS

ROCHDALE — gruodžio 17 d., 11.30 val., vienuolyne, Manchester Rd.

NOTTINGHAME — gruodžio 17 d., 11.15 val., Židinyje.

DERBYJE — gruodžio 17 d., 14 val., Erid- ge Gate.

ERADFORDE — gruodžio 17 d., 12.30 val.

MANCHESTERYJE — gruodžio 25 d., 12.30 val., St. Chad's bažn.

NOTTINGHAME — gruodžio 24 d., 11.15 val., Židinyje.

COVENTRYJE — gruodžio 24 d., 18 val., Lenkų karių klube prieš lietuviškas Kūčias. Išpažintys prieš Mišias nuo 17.30 val. Bus dalinama Komunija.

NOTTINGHAME — gruodžio 24 d., Pie- menėlių Mišios, 24 val., Židinyje.

NOTTINGHAME — Kalėdų I d., 11.15 val., Židinyje.

WOLVERHAMPTONE — Kalėdų I d., 18 val., Convent of Mercy, St. John's Square.

BIRMINGHAME — Kalėdų II d., 12 val., 19 Park Rd., Moseley.

NOTTINGHAME — gruodžio 31 d., 11.15 val., Židinyje.

NOTTINGHAME — Naujuose Metuose, 19 val., Židinyje.

BRADFORDE — gruodžio 17 d., 12.30 val.

HALIFAXE — gruodžio 24 d., 1 val. p. p.: Kalėdas pasitinkant.

BRADFORDE — gruodžio 24 d. Vyčio klube Bernelių Mišios po bendrų Kūčių: Kalėdų dieną — 12.30 val., šv. Onos bažn.

KEIGHLEY — gruodžio 31 d., 3 val. p. p., šv. Onos bažn. — 1979 metus sutin- kant.

BRADFORDE — sausio 7 d., 12.30 val.

laimės atveju. Draudimas turi galioti Eu- ropoje.

Išklaustas platus V. Bartusevičiaus pranešimas apie jo viešnagę Amerikoje ir susipažinimą su smulkiu išdirbtu studijų dienų programos projektu, kuris jau yra išsiuntinėtas visų kraštų LJS valdyboms.

Dr. Rimas Petrauskas iš Sarnia, Onta- rio, Kanados, psichologas, yra sutikęs pa- ruošti IV PLJK studiją. Kaip ir per perie- tuosius Kongresus ir šiam bus paruošta anketa, kurią prašysime visų kraštų LJS platinti ir surinkti duomenis: kaip lietu- viškas jaunimas dabar galvoja apie įvai- rius dalykus. Bus galima palyginti su per- eitųjų Kongresų studijomis nuo 1966 me- tų pirmojo PLJK ir pažiūrėti, kiek mūsų jaunimas keičiasi ir kuriose srityse. An- ketos bus platinamos per PLJS ryšių Cen- trą, Čikagoje. Studijų rezultatai bus pa- ruošti IV PLJ Kongresui Europoje.

Vingaudas Damijonaitis, IV PLJK tech- ninės komisijos pirmininkas, spalio 20-22 dienomis, buvo nuvykęs į Angliją kongre- so reikalais. Jis susitiko su Aleksu Vil- činsku, kuris pagrindinai rūpinasi kongre- so pravedimu Anglijoje. Buvo tariamasi visais techniniais reikalais liečiančius sto- vyklą, koncertą, šokių vakarą bei ekskur- sijas.

Elena Earonaitė, Vasario 16 gimnazijos mokinė iš Venecuelos, suprojektavo visė- lį padėkos kortelėms.

IV PLJK kultūrinė komisija gavo žinią, kad Gintaras, šokių ansamblis iš Montrea- lo sutinka dalyvauti kongrese.

IV PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO INFORMACIJOS

Jaunimo Kongresas vyksta 1979 m. lie- pos mėnesio 11-29 dienas.

1) Jaunimo Kongreso atidarymas KON- GRESO STOVYKLOJE liepos 11 d. Sto- vykla vyksta St. Mary's College, Straw- berry Hill, England. Kolegija yra netoli Londono miesto, Anglijoje.

2) Jaunimo Kongreso STOVYKLA. Nuo liepos 11-18 d. St. Mary's College, Straw- berry Hill, England. Stovykloje dalyvauja visos lietuviškos kilmės jaunimas, Lietu- vių kalbos mokėjimas nėra būtinas; nors programa vyks lietuvių kalba, bus nekab- bantis jaunimas įjungtas. Stovyklos mo- kestis asmeniui šiuo metu 160 US dolerių.

3) Kongreso KONCERTAS. Iškilminga- sis Kongreso Koncertas įvyks liepos 14 d. šeštadienį. Užsakyta Queen Elizabeth Hall, pačiame Londono miesto centre tarp 2-5 val. po pietų. Į koncertą kviečiama vi- sa lietuvių visuomenė ir svečiai. Koncer- tan kviečiama ir angliškųji visuomenė.

4) Kongreso BALIUS. Iškilmingasis Kongreso balius /šokiai vyks šeštadienį liepos 14 d. nuo 8-12 val. nakties. Užsaky- ta Kensington Town Hall salė, Londono mieste.

5) KELIONĖ Į VOKIETIJĄ. Manoma užsakyti traukinį iš Londono iki Dover, tada persikelti laivu per kanalą į Europos žemyną. Keliaujama liepos 19 d., ketvirta- dieni.

6) NEATSTOVAMS EKSKURSIJOS: Organizuojamos trys grupinės kelionės po Europą, už kurias bus reikalinga susi- mokėti iš anksto. Kaina šiuo metu \$250 US. Kaina įskaito visą transportą, maistą ir nakvyne.

A) Kelionė per Prancūziją, Italiją, Švei- cariją ir Vokietiją.